zabierz mnie | take me home

KALEIDOSCOPE

MAGAZYN POKŁADOWY PLL LOT S.A. EGZEMPLARZ BEZPŁATNY/FREE COPY ISSN 0239-9032

POLSKIE LINIE LOTNICZE LOT

lot.com

LOS ANGELES

A STAR ALLIANCE MEMBER

KALEIDOSCOPE 03/2022

DLACZEGO WARTO ODWIEDZIĆ BERLIN I BUDAPESZT I INSPIRUJĄCE LAZUROWE WYBRZEŻE I MY POLAND – KRAKÓW | MAGDALENA ABAKANOWICZ | KUCHNIA ORMIAŃSKA

PAKIET PRENUMERATY

30% taniej niż w kioskach

12 numerów
National Geographic
+ 12 numerów Travelera

233 zł

~~329 zł~~

KOD OFERTY:
NT184

DOSTAWA GRATIS
przez cały rok!

Zamów na kultowy.pl

lub u Opiekuna Prenumeraty:

+48 22 360 37 77 **bok@burdamedia.pl**

PL

Szanowni Państwo,

wiosna niebawem zapuka do naszych drzwi i będzie impulsem do planowania wiosennych podróży – oczywiście pod skrzydłami żurawia. Idealnym pomysłem będzie na przykład weekendowy wypad do Berlina. Niegdyś podzielony, dziś jest tętniącą życiem metropolią, gdzie słynny checkpoint Charlie, oddzielający dwa światy, jest już tylko atrakcją turystyczną.

Niezmienną popularnością cieszy się Budapeszt. Przepiękna architektura, urokliwe uliczki w centrum miasta, świetna kuchnia i mnóstwo kulturalnych wydarzeń sprawiają, że warto umieścić go w planach weekendowych.

Na dłuższy wyjazd polecam Los Angeles. Już pod koniec miesiąca wznowimy ten niezwykle popularny kierunek. Magiczne zachody słońca nad Pacyfikiem, parki rozrywki dla osób w każdym wieku, pobliskie parki narodowe – Joshua Tree, czy pustynia Mojave sprawiają, że każdy znajdzie tam coś dla siebie. Jednak dokądkolwiek wybierają się Państwo na naszych pokładach, dziękuję za to, że wybrali Państwo LOT – jesteście pod dobrymi skrzydłami.

ENG

Dear Ladies and Gentlemen,

Soon spring will be knocking on our door and it will become an impulse to plan spring travels - of course, under the wings of our crane. A weekend trip to Berlin will be a perfect idea. Once divided, today it is a bustling metropolis, where the famous Checkpoint Charlie, which used to separate the two worlds, is now a tourist attraction.

Also Budapest enjoys constant popularity. Beautiful architecture, charming streets, great cuisine and lots of cultural events make it worth adding to your weekend plans.

For a longer trip, I recommend visiting Los Angeles. At the end of this month, we'll be resuming this extremely popular destination. Magical sunsets over the Pacific Ocean, amusement parks for people of all ages, nearby national parks - Joshua Tree or the Mojave Desert - everyone will find something for themselves. However, wherever you go on board of our planes, thank you for choosing LOT - you are under our caring wings.

HU

Tisztelt Olvasóink!

A tavasz hamarosan bekopog az ajtón és új utazásokra sarkall – természetesen a lengyel daru szárnyain. Egy hétvégi kiruccanáshoz például pompás ötlet Berlin. A valaha megosztott város ma élettel teli, lüktető metropolisz, ahol az egykori katonai ellenőrzőpont, a híres Chekpoint Charlie, mely egykoron két világot választott el egymástól, ma már csak turistalátványosság.

A kedvelt úticélok között Budapest változatlan népszerűségnek örvend. A gyönyörű épületek, az elragadó belvárosi utcák, a kiváló konyha és az eseményekben gazdag kulturális élet mind meggyőző érvként esnek latba a hétvégi útitervek összeállításakor.

Egy hosszabb úthoz pedig Los Angelest ajánlom. Már a hónap végén újraindítjuk járatainkat ebbe a különösen népszerű irányba. A csendes-óceán-parti varázslatos naplementék, a minden korosztály számára kikapcsolódást nyújtó vidámparkok, a közeli Joshua Tree Nemzeti Park és a Mojave-sivatag a garancia arra, hogy mindenki megtalálja itt a számítását. Bárhova is indulnak azonban gépeink fedélzetén, köszönöm Önöknek, hogy a LOT Lengyel Légitársaság oltalmazó szárnyait választották!

Z lotniczym pozdrowieniem | Best regards | Légi üdvözlettel

Prezes PLL LOT | LOT Polish Airlines CEO | A PLL LOT elnöke
Rafał Milczarski

©ARCHIWUM PLL LOT OKŁADKA: LUCIANO/ADOBE STOCK

PL

Znam wiele osób uzależnionych od Budapesztu, które odwiedzają to miasto regularnie, kilka, a nawet kilkanaście razy w roku. Ja w stolicy Węgier pobiłam swój rekord kroków – jednego dnia zrobiłam ich aż 45 tys. i do dziś, a od tamtego momentu minęło już ponad 5 lat, nie poprawiłam tego wyniku. Co jest w Budapeszcie takiego urzekającego, że niemal zdarłam podeszwy? Przede wszystkim jest przyjazny dla spacerowiczów, ma wspaniałe zabytki, wśród których prym wiedzie budynek parlamentu – jeden z najpiękniejszych i największych w Europie, i tętni życiem na naddunajskich bulwarach. Można tu też bardzo dobrze zjeść i poimprezować, szczególnie w modnej ostatnio dzielnicy żydowskiej. Poza tym Budapeszt to jedno wielkie uzdrowisko. W tej europejskiej stolicy spa, gorących leczniczych źródeł jest najwięcej na świecie. Szczególnie miło wygrzewać się w nich, gdy na zewnątrz wciąż panuje zima. Dobroczynne właściwości tutejszych wód docenili już rzymscy legioniści ponad 2 tys. lat temu, jednak dopiero Turcy zaczęli budować tu łaźnie. Dziś mamy do wyboru dziesiątki różnej wielkości basenów z wodą o temperaturze od 14 do ponad 40 stopni. Nie znam lepszego sposobu na relaks, szczególnie po intensywnym zwiedzaniu, do którego inspiracją mam nadzieję będzie artykuł o Budapeszcie w tym wydaniu *Kaleidoscope*.

ENG

I know many Budapest addicts who visit the city regularly, even a dozen or so times a year. In the capital of Hungary, I broke my record of number of steps. One day I did as many as 45 thousand. To this day, and more than 5 years have passed, I haven't beaten this record. What's so captivating about Budapest that I almost developed holes in the soles of my shoes? The city is friendly to people who like to walk, it has wonderful monuments (among which the most prominent is the House of Parliament, one of the most beautiful and largest in Europe) and the Danube boulevards which teem with life. It's also a place where you can eat well and party hard, especially in the fashionable Jewish district. But above all, it is one huge health resort. Budapest is the European capital of spa. It has the largest amount of hot healing springs in the world, full of valuable minerals. And more and more tourists come here to bath in them. It's especially nice in winter. The beneficial properties of the local hot springs were already appreciated by Roman legionnaires over 2,000 years ago, but it wasn't until the Turks that the construction of bathhouses started. Today, we have a choice of dozens of pools of different sizes, with water temperature varying from 14 to over 40 degrees. I don't know a better way to relax, especially after intense sightseeing, and I hope you'll be inspired to try it out by the article about Budapest in this issue of *Kaleidscope*.

Agnieszka Franus

redaktor naczelna | editor in chief
Agnieszka Franus

Travelling from the *Past* into the *Future*

DUTY FREE SHOPPING

Baltona 75 years

WWW.BALTONA.PL

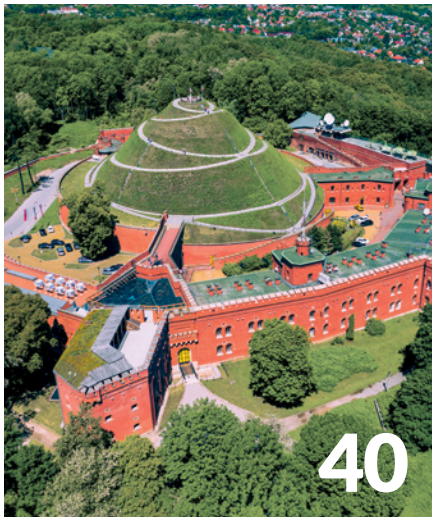

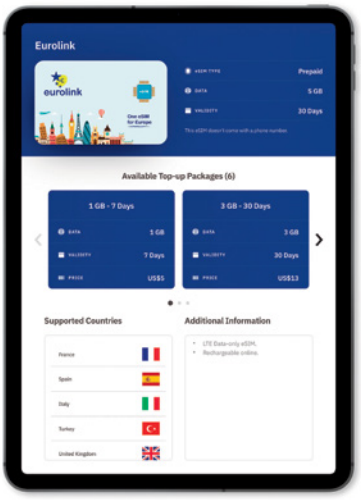

WHAT'S ON

8 **Wydarzenia kulturalne**
Cultural events

TRAVEL

12 **Dlaczego warto odwiedzić Los Angeles**
Why? Los Angeles

16 **Podróż życia: Berlin**
Journey of a lifetime: Berlin

26 **Dlaczego warto odwiedzić Budapeszt**
Why? Budapest

32 **Inspiracje: Lazurowe Wybrzeże**
Inspirations: French Riviera

40 **Polska: Kraków**
My Poland: Krakow

POLISH HITS

50 **Magdalena Abakanowicz**

PEOPLE & THE WORLD

58 **Przewodnik po start-upach**
Guide to start-ups

TRENDS

64 **Kuchnia ormiańska**
Armenian cuisine

70 **Beauty: nowości**
New in

72 **Must have: dodatki**
Accessories

74 **Good address: strefa prestiżu**
Prestige zone

©ADOBE STOCK (2). PASCAL LE SEGRETAIN/GETTY IMAGES. ISTOCK. M. P.

KALEIDOSCOPE

tel. 22 360 38 00,
e-mail: kaleidoscope@burdamedia.pl
redaktor naczelna: **Agnieszka Franus**
redaktor prowadząca: **Agnieszka Michalak**
dyrektor artystyczny: **Grzegorz Komorowski**
fotoedycja: **Magdalena Rudzka**
korekta: **Tomasz Cholaś**
DTP: **Krzysztof Stypułkowski**
red. wersji angielskiej: **Anna Górniak, Stephen Canty**
red. wersji węgierskiej: **Róbert Rakovics**
produkcja: **Stanisław Siemiński**
koordynator LOT: **zespół Biura Komunikacji**

BurdaInternational PL

Wydawnictwo:
Burda Media Polska sp. z o.o.
ul. Marynarska 15, 02-674 Warszawa,
tel. 22 360 38 00 www.burdamedia.pl

ZARZĄD
Interim Chief Executive Officer
Martin Weese
Chief Financial Officer
Przemysław Kłobut
Chief Commercial Officer
Michał Helman

Sales Director
Małgorzata Nocuń-Zygmuntowicz
t. +48 692 440 088
Dyrektor Dystrybucji i Obsługi Klienta / Director of Distribution and Subscriptions
Tomasz Kałuża

REKLAMA:
Burda Media Polska sp. z o.o.
Sekretariat Biura Reklamy / Advertising Secretariat
Tel. 022 360 36 03, fax. 22 360 39 80,
e-mail: reklama@burdamedia.pl

Dyrektor Biura Reklamy
Head of Advertising Team of Corporate Media
Jolanta Kurek
t. +48 692 440 107
e-mail: jolanta.kurek@burdamedia.pl

JBL by HARMAN

pl.jbl.com

LIVE PRO+ TWS

Prawdziwie bezprzewodowe słuchawki dokanałowe z redukcją szumów

Słuchawki Live Pro+ TWS oferują najlepsze brzmienie niezależnie od źródła. Ich adaptacyjna redukcja szumów pozwala wyciszyć to, co rozprasza. Technologia Smart Ambient pozwala natomiast wzmocnić dźwięki otoczenia, by móc rozmawiać bez zdejmowania słuchawek. JBL Live Pro+ TWS zapewniają do 28 godzin odtwarzania z ładowaniem bezprzewodowym Qi (do 7 godzin pracy słuchawek oraz dodatkowe 21 godzin doładowania z etui ładującego). Technologia 3 mikrofonów pozwala uchwycić Twój głos z krystaliczną czystością. Po skonfigurowaniu Asystenta Google, funkcje JBL Live Pro+ TWS aktywować można rozpoczynając tylko od „Hey Google". Natychmiast po otwarciu etui słuchawki automatycznie parują się z urządzeniem z systemem Android. Są też odporne na zachlapanie (IPX4), a w zestawie posiadają silikonowe wkładki douszne w pięciu rozmiarach.

USB TYPE-C | Bluetooth v5.0 | 10MIN = 1H | ANC ON 6H+18H | ANC OFF 7H+21H | 28H

© 2022 Harman International Industries, Incorporated. Wszelkie prawa zastrzeżone. JBL to znak towarowy należący do HARMAN International Industries, Incorporated, zarejestrowany w Stanach Zjednoczonych i/lub innych krajach. Dane techniczne, ceny i wygląd produktów mogą ulec zmianie bez uprzedzenia.

KULTURA
Culture

FILM
Movie

BĘDZIE ZEMSTA
Revenge

O rolę Mrocznego Rycerza starali się m.in. Jack Reynor, Armie Hammer i Robert Pattinson. Casting wygrał ten ostatni, który jest nie tylko mroczny, ale też jak należy zwinny i nie brak mu uwodzicielskiego czaru. Ale Gotham znów grozi niebezpieczeństwo, więc czas zrzucić maskę amanta i brać się do roboty. A robota nie taka straszna, kiedy się pracuje z piękną Kobietą i Kotem w jednym (zjawiskowa Zoë Kravitz).
Jack Reynor, Army Hammer and Robert Pattinson, among others, auditioned for the role of the Dark Knight. The latter won the role. Not only is he a dark persona, but he is also agile and does not lack seductive charm. Gotham is in danger again, so it's time to take off the lover's mask and get down to work. The job is not so terrible when you partner with a beautiful woman and a cat in one (in this role, phenomenal Zoë Kravitz).

***Batman*, reż. Matt Reeves**

NIKIFOR FORTEPIANU Piano virtuoso

Wzruszająca opowieść o niepełnosprawnym Grzegorzu Płonce, który w dzieciństwie został źle zdiagnozowany przez lekarzy. Dzięki uporowi rodziców (Małgorzata Foremniak i Łukasz Simlat – na zdj.) chłopak zaczyna słyszeć i okazuje się, że jest utalentowany muzycznie. Film zgarnął nagrodę publiczności na Festiwalu Filmów w Gdyni, a odtwórca głównej roli Michał Sikorski – statuetkę za najlepszy debiut aktorski.
A touching story about disabled Grzegorz Płonka, who was misdiagnosed by doctors when he was a child. Thanks to the persistence of his parents (Małgorzata Foremniak and Łukasz Simlat - in the photo), the boy begins to hear and it turns out that he is musically talented. The film won the Audience Award at the Gdynia Film Festival, and Michał Sikorski (in the leading role) won the statuette for the Best Acting Debut.

Sonata, reż. Bartosz Blaschke

TEATR Theatre

MIĘDZY WIERSZAMI
Between the lines

Najważniejszy w Polsce przegląd w całości poświęcony sztuce piosenki w teatrze. W programie m.in. występy amerykańskiego pisenkarza Johna Granta, Sarahy McCoy, nowoorleanki mieszkającej w Paryżu oraz belgijskiego, wielokulturowego zespołu Sages Comme des Sauvages. Lecimy do Wrocławia!

The most important review in Poland entirely devoted to the art of theatre song. This year's program includes performances by the American writer John Grant, Sarah McCoy, a New Orleans woman living in Paris, and the Belgian, multicultural band Sages Comme des Sauvages. We're flying to Wrocław!

42. Przegląd Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu, Teatr Capitol, 18–27.03

TRUDNE PYTANIA Difficult questions

Spektakl na podstawie powieści Amosa Oza. Oto młody Szmuel rozpoczyna pracę opiekuna nad sparaliżowanym Waldem Gerszonem (świetna rola dawno niewidzianego na deskach Bartosza Opani) w jego jerozolimskim domu. Spotkanie przedstawicieli dwóch pokoleń staje się asumptem do rozważań na tematy religijno-społeczno-polityczne. Pikanterii opowieści dodaje postać niedostępnej Atalii (Kamilla Baar). Brawa dla kontrabasisty Wojciecha Gumińskiego, którego muzyka na żywo idealnie rymuje się z całością.

The play based on the novel by Amos Oz. Young Szmuel starts working as a caretaker of paralyzed Wald Gerszon (a great role of Bartosz Opania, who has not been seen on stage for a long time) in his house in Jerusalem. This meeting of the representatives of two generations becomes a stimulus for reflections on religious, social and political issues. The character of inaccessible Atalia (played by Kamilla Baar) adds spice to the story. And let's give a round of applause to Wojciech Gumiński, a double bass player, whose live music perfectly rhymes with the whole performance.

Judasz, reż. Adam Sajnuk, Teatr WARSawy

SZTUKA Art

SZTUKA OSOBISTA
Personal art

Piękna, ekscentryczna, ale przede wszystkim piekielnie zdolna. Tamara Łempicka była jedną z najważniejszych przedstawicielek art déco. W latach 20. i 30. ubiegłego wieku stworzyła swój własny niepodrabialny styl, za który pokochał ją świat. Jeśli chcecie lepiej poznać jej twórczość, ta wystawa będzie dobrym pretekstem.
Beautiful, eccentric, but above all, extremely talented. Tamara Łempicka was one of the most important representatives of art deco movement. In the 1920s and 30s, she created her own unmistakable style for which the world loved her. If you want to get to know her work better, this exhibition is a perfect opportunity.

Tamara Łempicka – kobieta w podróży, Muzeum Narodowe w Lublinie, od 18.03

NASTROJOWO
Let's get into the mood

Michael Bublé wraca z melancholijnym krążkiem, na którym znalazły się m.in.: duet z Williem Nelsonem, nieoczywista wersja utworu *My Valentine* McCartneya oraz ponadczasowy *You're the First, the Last, My Everything* Barry'ego White'a. Słowem, idealny podkład do romantycznej kolacji. Smacznego słuchania!

Michael Bublé returns with this melancholic album, which includes, among others, a duet with Willie Nelson, an unusual version of McCartney's *My Valentine* and the timeless *You're the First, the Last, My Everything* by Barry White. In a word, a perfect background for a romantic dinner.

Higher, **Michael Bublé, Warner Music Poland**

PRZEBUDZENIE
Awakening

Długo oczekiwany ósmy album studyjny brytyjskiego zespołu Placebo to materiał kipiący nie tylko od mocnych rockowych brzmień, ale też tekstów o fundamentalnych tematach nietolerancji, podziałów czy technologicznego nasycenia. Daje do myślenia.

Not only is the long-awaited eighth studio album of the British band Placebo full of hard rock sounds, but also of texts on the fundamental themes of intolerance, discrimination and technological saturation.

Never Let Me Go, **Placebo, Mystic Production**

MUZYKA
Music

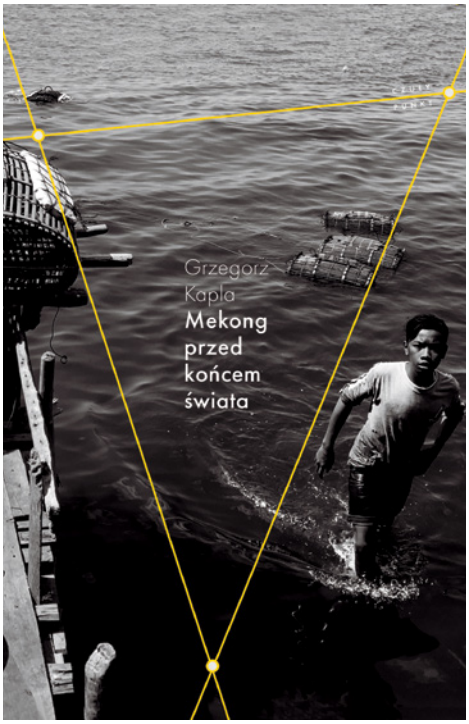

ŚWIAT, KTÓRY NIE WRÓCI
A world that won't come back

Tym razem pisarz i bloger Grzegorz Kapla zabiera nas do Azji Południowo-Wschodniej. *Ruszyłem nad Mekong, żeby zrozumieć świat, w którym blizny po wojnie wciąż wyłażą ludziom na wierzch* – podkreśla autor i serwuje nam – jak to Kapla – nie tylko cały zestaw różnorakich przygód, uniwersalnych spostrzeżeń o ludzkiej naturze, ale też podróż w głąb siebie. Bo przecież nie cel, a droga jest wartością.
Kapla takes us to Southeast Asia. "I set off to the Mekong to understand the world in which people still suffer war scars," emphasizes the author and offers us not only a whole set of various adventures and universal insights into human nature, but also a journey into oneself. A traveler for whom the value lies in the journey, not in its goal.

Mekong przed końcem świata, **Grzegorz Kapla, wyd. Słowne**

KSIĄŻKI
Books

STYL POLSKI
Polish style

Ten bogato ilustrowany (blisko 250 zdjęć) album prezentuje najciekawsze projekty mebli, ceramiki użytkowej, zastawy stołowej, samochodów, motocykli, a nawet lokomotyw, począwszy od lat 20. XX w. Otwiera go wyczerpujący wstęp historyczny.
This richly illustrated (nearly 250 photos) album presents the most interesting designs of furniture, household ceramics, tableware, cars, motorcycles and even locomotives from the 1920s. It opens with a comprehensive historical introduction.

Design i moda w powojennej Polsce, **Maja i Jan Łozińscy, wyd. Bosz**

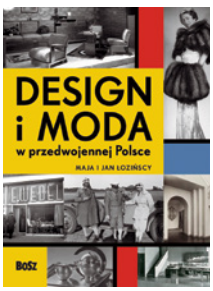

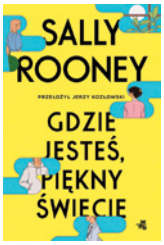

ZAGUBIENI Lost

Z właściwą sobie wrażliwością irlandzka pisarka prześwietla grupę młodych ludzi, przyglądając się ich słabościom, namiętnościom i pokusom. Alice poznaje Felixa i proponuje mu podróż do Rzymu. Eileen próbuje dojść do siebie po rozstaniu z partnerem i zaczyna flirtować z Simonem. Jacy oni pogubieni.
With her characteristic sensitivity, the Irish writer examines a group of young people, looking at their weaknesses, passions and temptations. Alice meets Felix and invites him on a trip to Rome. Eileen tries to recover from a break-up from her partner and starts flirting with Simon. They're all utterly lost.

Gdzie jesteś,piękny świecie, **Sally Rooney, wyd. W.A.B.**

DZIEŃ KOBIET
Women's day

Wiecznie się porównujemy do innych, znajdujemy w sobie wady, chcemy być bez skazy. A może tak uruchomić autoempatię, nawiązać relację z samą sobą? Megan Logan w swoim poradniku podpowiada, jak zrobić to skutecznie. Zatem do dzieła!
We constantly compare ourselves to others, we find ourselves flawed, while wanting to be flawless. How about activating auto-empathy and establishing a relationship with yourself? In her guide, Megan Logan tells you how to do it effectively. So let's try it out!

Pokochaj siebie, przewodnik dla kobiet
Megan Logan, wyd. Poradnia K

© RAFAŁ MESZKA, M. P.

SKOMPONOWANA Z OCHOTĄ NA WYGODNE ŻYCIE

PRESTIŻOWY PROJEKT W SERCU STAREJ OCHOTY
MIESZKANIA 2-POZIOMOWE
PRZESTRONNE TARASY Z PERGOLAMI I DUŻE OGRÓDKI

22 298 98 94 | PAUZA@UNIDEVELOPMENT.PL | PAUZAOCHOTA.PL

unidevelopment

Skatepark przy Venice Beach jest zawsze pełen deskorolkarzy i gapiów.
The Venice Beach skate park is always full of skateboarders and onlookers.

MIASTO ANIOŁÓW

THE CITY OF ANGELS

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

Los Angeles jak magnes przyciąga nie tylko marzących o pracy w show-biznesie, ale i turystów. Średnio gości ich tu 50 mln rocznie.

Los Angeles is not only a magnet for anyone serious about working in show business, but also for tourists. On average, some 50 million visit the city every year.

PL

Słoneczne LA (średnia temperatura wynosi tu 24 stopnie) to miasto symbol. Nazywanie go fabryką snów wcale nie jest przesadą. W końcu to tutaj koncentruje się amerykański przemysł filmowy, który zdominował świat kina. To dzięki niemu Kalifornia jest jedną z najsilniejszych gospodarek świata – jest bogatsza niż cała Wielka Brytania. Samo Miasto Aniołów jest trzecim najbogatszym na świecie, po Nowym Jorku i Tokio.

Ale to tylko część prawdy o nim. Jest przede wszystkim miejscem różnorodnym – mieszkańcy tej czteromilionowej metropolii prawie w połowie są pochodzenia hiszpańskiego lub latynoskiego. Zresztą pierwsza jej nazwa to El Pueblo de Nuestra Señora la Reina de los Ángeles del Río de Porciúncula (czyli Miasto Matki Bożej Królowej Aniołów rzeki Porciúncula). Znajduje się tu ponad 100 muzeów i dokładnie 225 kin oraz teatrów. To tutaj w 1969 r. narodził się internet.

Mimo że to centrum show-biznesu i technologii, zadziwiająco łatwo uciec stąd na łono natury. Nie tylko korzystając ze spektakularnych plaż – Los Angeles otoczone jest rezerwatami przyrody i posiada np. największy miejski park w USA: Griffith, na wschodnim krańcu gór Santa Monica. Liczy ponad 1700 ha. To stąd rozciągają się najbardziej znane widoki na metropolię, a budynek Obserwatorium, wybudowany w 1935 r., jest jedną z miejscowych ikon i zagrał w niezliczonych filmach. To właśnie w tym parku znajduje się też słynny napis „Hollywood". Postawiony w 1923 r. pierwotnie brzmiał „Hollywoodland" i w miarę upływu czasu niszczał aż do 1978 r., kiedy to został poddany gruntownej renowacji. Stare czy odnowione białe 14-metrowe litery u wielu wciąż powodują wzmożone bicie serca. ■

1. Dzielnica biznesowa i jezioro Echo Park – dawny zbiornik retencyjny, dziś atrakcja centrum LA.
Business District and Lake Echo Park - a former retention reservoir, today an attraction of downtown LA.

2. The Broad – Muzeum Sztuki Nowoczesnej otwarte w 2015 r.
"The Broad" - a contemporary art museum, opened in 2015.

3. Muzeum J. Paula Getty'ego posiada jedną z największych kolekcji sztuki w USA.
The J. Paul Getty Museum has one of the largest art collections in the United States.

1

3

2

4

5

1. Malowniczy Santa Monica Boulevard. Picturesque Santa Monica Boulevard.

2. Hollywoodzka aleja Gwiazd tętni życiem o każdej porze dnia. The Hollywood Walk of Fame is teeming with life at any time of the day.

3. Sala Koncertowa Walta Disneya – budynek zaprojektowany przez Franka Gehry'ego. The building of the Walt Disney Concert Hall was designed by Frank Gehry.

4. Historyczne dziś kino Grauman's Chinese Theatre otwarto w 1922 r. The historic Grauman's Chinese Theater opened in 1922.

5. Jak przystało na stolicę kina, w Los Angeles można zwiedzić wytwórnię filmową: Universal Studios. As befits the capital of cinema, in Los Angeles you can visit Universal Studios, the film production company.

ENG

Sunny LA is certainly one of the most symbolic cities. It has well and truly earned its moniker as "the dream factory". After all, this is where the American film industry, which has long dominated the world of cinema, is concentrated. The City of Angels has made California one of the strongest economies in the world - it is richer than the UK. In fact, L.A. is the third richest city in the world.

This city is so diverse that it is defies description. Almost half those living in this 4-million metropolis are of Spanish or Latin American origin. The city was originally named "El Pueblo de Nuestra Señora la Reina de los Ángeles del Río de Porciúncula" (The City of Our Lady, Queen of the Angels of the Porciúncula River). There are over 100 museums and exactly 225 cinemas and theatres. The Internet was born here in 1969. Although it is the centre of show business and technology, it is surprisingly easy to escape to nature here. Not only does Los Angeles have spectacular beaches, but it's also surrounded by nature reserves and the 1700-ha Griffith Park, which is the largest city park in the US. The Griffith Observatory building, built in 1935, is one of the icons of the city and has featured in countless films. The famous "Hollywood" sign is located in the park. Put up in 1923, it originally said "Hollywoodland", and despite becoming one of the symbols of America, gradually became dilapidated before being thoroughly renovated in 1978. ■

LOT POLISH AIRLINES
A STAR ALLIANCE MEMBER
Połączenia
Connections
WAW–LAX–WAW
Więcej informacji na
More information on
lot.com
lot.com

© SHUTTERSTOCK (5), ADOBE STOCK, ISTOCK (3)

26 lat
BOGATE DOŚWIADCZENIE • BOGATE DOŚWIADCZENIE •

Ilasz & Associates Law Office
Międzynarodowa kancelaria w USA i Polsce

Kompleksowa obsługa prawna w USA i Polsce dla podmiotów gospodarczych i osób fizycznych. Reprezentacja w sprawach **biznesowych, imigracyjnych, wypadkowych, karnych, spadkowych i w obrocie nieruchomościami.**

Comprehensive legal services in the USA and Poland for business entities and individual persons. We represent clients in **business activities, immigration, accidents, criminal, inheritance cases and in real estate transactions.**

WE SERVE OUR CLIENTS IN ALL STATES
IN THE USA IN COOPERATION WITH LOCAL COUNSEL

Główne siedziby kancelarii

www.ilaszlawfirm.com

Manhattan
1 Maiden Lane,
New York, NY 10038
9 Piętro
tel. 212-480-2222
office@ilaszlawfirm.com

New Jersey
1035 Route 46 East
Clifton, NJ 07013
Pokój 105
tel. 973-773-9060
office@ilaszlawfirm.com

Warszawa
ul. Złota 3
00-019 Warszawa
Lokal 21
tel. 48-22-115-9200
biuro@ilaszlawfirm.com

Gdańsk
Al. Zwycięstwa 13A
80-219 Gdańsk
tel. 48-58 -66-23 16
biurogdansk@ilaszlawfirm.com

Berlin przecinają m.in. rzeki Sprewa i Hawela. W tle widać otwartą w 1969 r. Wieżę Telewizyjną, która mierzy 368 m, ma galerię widokową i restaurację na wysokości 207 m.
The Spree and the Havel cut through Berlin. In the background you can see the TV Tower, opened in 1969, which measures 368 m, and has a viewing gallery and a restaurant at 207 m.

OAZA SZTUKI

OASIS OF ART

tekst | by **RACHELA BERKOWSKA**

Raz przyjedziesz do Berlina i będziesz chciał wracać ciągle.

Once you've been to **Berlin**, you'll always want to go back.

1

PL

Pędzę, przeskakując kałuże. – Halo, proszę się zatrzymać! – czy on krzyczy do mnie? Z podcieni hotelu, który właśnie mijam, wyskakuje elegancki boy, machając ręką. Zaskoczona przystaję. – Proszę wziąć, zmoknie pani – mężczyzna wciska mi do rąk wielki czarny parasol z napisem Grand Hyatt Berlin. Wymieniamy uśmiechy. Taki właśnie jest Berlin. Nie mam daleko, 10 min i jestem na Matthäikirchplatz, ale rzeczywiście wystarczyłoby, żeby przemoknąć do suchej nitki.

Parasol został w szatni, stoję, wpatrując się z zachwytem w detale pudrowej sukni z trenem i wiszącej obok bombki do kostek. Écru w kwiatki, to się dopiero musiało brudzić w taką pogodę jak dziś. Przeczytałam o wystawie mody w Kunstgewerbemuseum (Muzeum Sztuki Użytkowej) i musiałam przyjechać tu na weekend. Nie ma chyba większej ekspozycji mody z przedziału od XVIII w. do lat 90. XX w. w tej części Europy. Od Charlesa Fredericka Wortha (to jego nazwisko otwiera historię haute couture) do Balenciagi i Gianniego Versace. Przy obłędnej sukni z lat 30. projektu Jacques'a Heima zaczepia mnie ciemnowłosa dziewczyna. Andrea jest studentką uczelni plastycznej, odpowiadam na pytania z ankiety, którą musi zrobić na zaliczenie semestru, ale w zamian proszę o adres jej ulubionej

ENG

I'm running like crazy, jumping over puddles. "Hello there, please stop!" Is the person shouting to me? An elegant hotel boy runs from under the hotel's arcades, waving his arms. I stopped, surprised. "Please take this. You don't want to get drenched in the rain", the man pushes a large black umbrella with "Grand Hyatt Berlin" written on it into my hand. We exchange smiles. That's what Berlin is like.

I don't need to go far. 10 minutes later I'm at Matthäikirchplatz. But I could have been drenched in that time. I leave the umbrella in the cloakroom. I stare in awe at the details of a powder dress with a train and an ankle-length bubble skirt hanging next to it. Écru with flower pattern – that must have got really dirty in this sort of weather. I had read about the fashion exhibition at Kunstgewerbemuseum (The Museum of Applied Arts) and I just had to come here for the weekend. This is probably the largest exhibition of fashion from the 18th century to the 1990s in this part of Europe. From Charles Frederick Worth (his name opens the history of haute couture) to Balenciaga and Gianni Versace. While I'm staring at that crazy 1930's dress (a Jacques Heim design), a dark-haired girl appro-

2

1. Brama Brandenburska jest symbolem wolności i pokoju.
The Brandenburg Gate is a symbol of freedom and peace.

2. Café Cinema na placu Hackescher (w centralnej dzielnicy Mitte).
Cafe Cinema in Hackescher Square (in the central district of Mitte).

3. Rzeźba *Molecule Man* zaprojektowana przez amerykańskiego artystę Jonathana Borofsky'ego.
The Molecule Man is a sculpture designed by the American artist Jonathan Borofsky.

kawiarenki. – Pokażę ci mój Berlin, chcesz? – odpowiada pytaniem. Czy chcę?! Jestem zachwycona.

SZTUKĄ W MUR

W The Barn przy Augustrasse ciężko znaleźć miejsce. Cztery stoliki, nieustanny ruch, ludzie zamawiają kawę na wynos, sałatkę z organicznymi burakami albo coś słodkiego i lecą dalej. Czuć, że to gorący adres. Przysiadamy – każda z małą czarną – na zewnątrz. Wciągnęła nas rozmowa o historii Berlina. Uczelnia Andrei opiera się na tradycji słynnej przedwojennej szkoły sztuk użytkowych Bauhaus, jaka działała w tym mieście w latach 30. XX w. Architektura spod jej znaku do dzisiaj jest wzorem modernizmu. Schodzi nam na Republikę Weimarską i cudowne lata rozkwitu tuż przed wybuchem totalitaryzmu. – Berlin w latach 20. wyprzedzał wszystko, co się w świecie określa jako „nowe" – Andrea cytuje mi znane słowa berlinianki Marleny Dietrich. Wtrącam, że był kryzys, szalała inflacja, ale dziewczyna przerywa, pytając, czy wiem, ile dzienników i czasopism drukowano tu w owych latach. Nie miałam pojęcia, że ponad dwa tysiące! Weimarski Berlin pokochał zdobycze najnowszej techniki, każdy chciał mieć gramofon, w modzie były przenośne urządzenia, z winylami urządzało się pikniki. To tu występowały

3

1

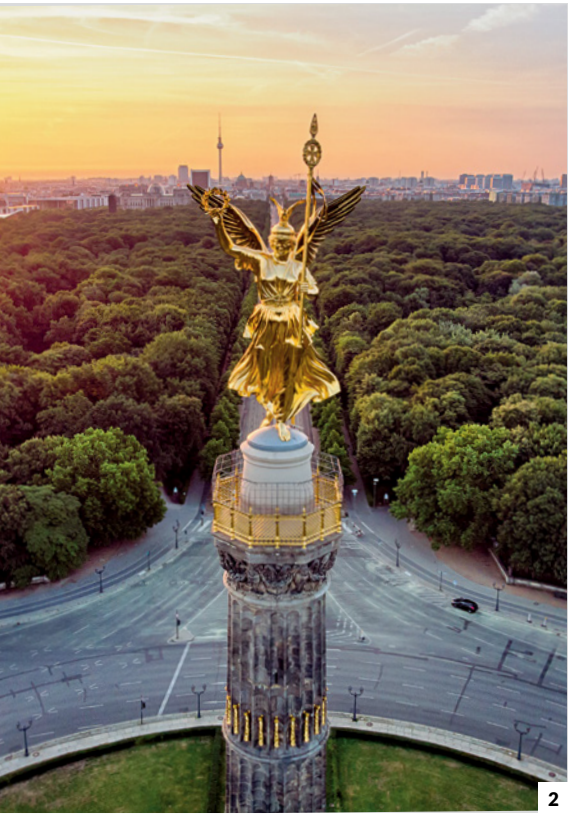

2

Josephine Baker i Pola Negri. W dzisiejszym mieście gra echo tamtych czasów.

Zaraz przy The Barn mieści się malutka księgarnia, choć może właściwsze byłoby określenie galeria. W Do You Read Me jest cała masa albumów o sztuce, białych kruków, rarytasów wydawniczych. Mogłabym spędzić tu parę godzin, ale Andrea chce mi pokazać Kunst-Werke, ośrodek sztuki współczesnej. Jest dumna, opowiadając, że nie ma miesiąca, żeby nie zorganizowano w okolicy jakiegoś artystycznego happeningu. Idziemy dalej. Postój przy Oranienburger. Nie ja jedna robię zdjęcia kolorowych ścian dawnego domu towarowego koncernu Wertheima, jednego z pierwszych berlińskich squatów, wiosną 1990 r. zmienionego w centrum kultury niezależnej Tacheles. Trudno go nie zauważyć, budynek jest cały w graffiti. Nie wchodzimy do środka, muszę uwierzyć na słowo, że w Złotej Sali na pierwszym piętrze występują teatry offowe, a w ogromnym Błękitnym Salonie odbywają się koncerty. Zapamiętam, wrócę tu.

Tamtej wiosny, kiedy dom towarowy stał się oazą sztuki, urodziła się Andrea. Dokładnie pół roku po tym, jak runął mur berliński. Z ponad 40 km do dziś zachowało się na terenie miasta ledwie kilka fragmentów, głównie w dzielnicy Mitte. Najbardziej znany na placu Poczdamskim, ale my pojedziemy na

1. Zbudowana w stylu barokowym w 1905 r. Katedra Berlińska na Wyspie Muzeów.
Berlin Cathedral, built in baroque style in 1905 on Museum Island.

2. Siegessäule, czyli kolumna Zwycięstwa w parku Tiergarten. Upamiętnia zwycięstwo Prus nad Danią w wojnie duńskiej w 1864 r.
Siegessäule, the Victory Column in Tiergarten Park commemorates the victory of Prussia over Denmark in the Danish-Prussian War in 1864.

3. Legendarne graffiti na pozostałościach muru berlińskiego przedstawia Leonida Breżniewa i Ericha Honeckera w braterskim pocałunku, odtwarzając fotografię z 1979 r.
The legendary graffiti on the remains of the Berlin Wall depicts Leonid Brezhnev and Erich Honecker in a fraternal kiss, recreating a photograph from 1979.

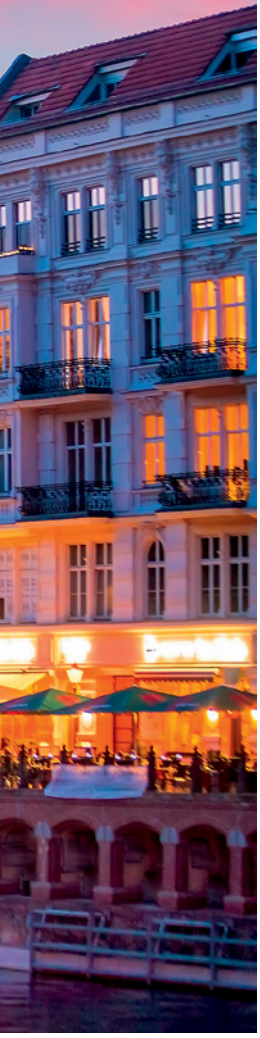

3

Z ponad 40 km muru berlińskiego do dziś zachowało się kilka fragmentów, głównie w dzielnicy Mitte.

Only a few fragments of the over-40-km wall have survived – mainly in the Mitte district.

aches me. Her name is Andrea and she's an art school student. She asks me some questions for a survey she's conducting as a part of her term assignment. In return I ask for the address of her favourite cafe. 'I'll show you my Berlin if you want", she offers. Do I want to? I'm delighted. We're going into town.

ART ON THE WALL

It's hard to find a place in The Barn in Augustrasse. Four tables, constant commotion. People order take-away coffee, salads with organic vegetables, or something sweet, and dash off. It feels like the place to be. We sit outside - both with a small black coffee. We are absorbed in a conversation about the history of Berlin.

Andrea's university is grounded on the tradition of the famous pre-war Bauhaus school of applied arts, which operated here in the 1930s. Bauhaus architecture is still the model of modernism to this day. Our conversation drifts to the Weimar Republic and its glorious years of prosperity just before the outbreak of totalitarianism. "Berlin in the 1920s was ahead of everything in the world described as 'new', Andrea says, quoting Marlena Dietrich, a Berliner. I point out that there was high unemployment, inflation was raging, but the girl interrupts, asking whether I know how many newspapers and magazines were printed here in those years. To my surprise she says there were over two thousand titles. Weimar Berlin fell in love with the latest technology, everyone wanted a turntable, portable devices were trendy, picnics were organized to the sound of vinyl records. This is where Josephine Baker and Pola Negri performed. Those times still resonate in today's Berlin. There is a tiny bookstore ("gallery" might be a better word) right next to The Barn. Do You Read Me has a whole slew of albums about art, rare books, and publishing ra-

1

2

1. Kompleks nowoczesnych budynków Sony Center na placu Poczdamskim.
The modern Sony Center building complex in Potsdamer Platz.

2. Na moście Oberbaumbrücke na rzece Szprewie przebiega linia metra U1.
The U1 metro line runs across the Oberbaumbrücke bridge on the River Spree.

Kreuzberg. Jest tam ścieżka rowerowa prowadząca wzdłuż East Side Gallery, gdzie można obejrzeć długi na ponad kilometr odcinek zachowanego muru.

POCZUJ SIĘ U SIEBIE

Andrea ma starszego brata, fana techno. A na początku lat 90. Berlin stał się mekką tego gatunku. W poprzemysłowych budynkach otwierano kluby. Z całego świata zjeżdżali didżeje i producenci. Tuzy; Vladislav Delay z Finlandii, Chilijczyk Ricardo Villalobos. Pionier minimal techno, Kanadyjczyk Richie Hawtin. Także i dziś Berlin stoi muzyką. Miałam w nim swój ulubiony klub, ale Bar 25 już nie istnieje. Terenem nad Sprewą zajęli się deweloperzy. Kiedy chcę wrócić do tamtego klimatu, włączam film *Berlin Calling*. Sporo scen kręcono właśnie w „moim" barze. Słucham Paula Kalkbrennera i przypominam sobie, gdzie stały huśtawki, przywleczone skądś samochodziki z wesołego miasteczka, jak kolorowy tłum odbi-

rities. I could spend hours here, but Andrea wants to show me Kunst-Werke, a contemporary art centre. She is proud to say that not a month goes by without an artistic event in the neighbourhood. We move on. Next stop - Oranienburger. I'm not the only one taking photos of the colourful walls of the former Wertheim department store, one of the first Berlin squats, transformed in the spring of 1990 into the Tacheles independent culture centre. It is hard to miss, as the building is entirely covered with graffiti.

Andrea tells me that fringe theatres perform in the Golden Hall on the first floor, and concerts are held in the huge Blue Salon. I take her word for it. I will bear it in mind for when I come back.

That spring, when the department store became an oasis of art, Andrea was born. Exactly six months after the Berlin Wall fell. Only a few fragments of the over-40-km wall have survived – mainly in the Mitte district. The most famous fragment is located in Potsdamer Platz, but we're going to Kreuzberg. There is a bike path along the East Side Gallery, where you can see a kilometre-plus stretch of what remains of the Berlin Wall. Needless to say, it is covered in graffiti.

FEEL YOURSELF AT HOME

Andrea has an older brother, who's a techno music fan. At the beginning of the 90's, Berlin became the mecca of this genre. Clubs opened in former industrial buildings. DJs and producers flocked here from all over the world. Such superstars as Vladislav Delay from Finland, Chilean Ricardo Villalobos, or the pioneer of minimal techno, Canadian Richie Hawtin have performed here. Today, Berlin also stands with music. I had my favourite club here, but Bar 25 doesn't exist anymore. Developers took over the vast area on the Spree River. Whenever I want to recreate that atmosphere, I watch Berlin Calling. A lot of

CZY WARTO ZAMIESZKAĆ W HISZPANII?

Biorąc pod uwagę, że co drugi klient pyta się o Hiszpanię postanowiłam zgłębić na łamach artykułu temat – jak to zrobić, aby poczuć wolność, wiatr w skrzydłach, ale zrobić to mądrze również dla naszej kieszeni. Wygląda na to, że jest to możliwe. Hiszpania oferuje obecnie program dla osób, które chcą się przeprowadzić. Program, który zapewnia istotne zwolnienie podatkowe dla dochodów zagranicznych.

DR ANNA MARIA PANASIUK
Wealth advisor, doradza w zakresie rezydencji podatkowej oraz struktur międzynarodowych; przez 20 lat założyła 150 podmiotów inwestycyjnych, 200 rachunków inwestycyjnych i 25 struktur rodzinnych zmierzających do zachowania majątku rodzinnego.

W Hiszpanii obowiązuje Dekret Beckham'a, który zapewnia obcokrajowcom przeprowadzającym się do Hiszpanii oraz podjęcie tam zatrudnienie zwolnienie z obowiązku opodatkowania dochodów uzyskanych poza jej granicami. Dekret nazywa się Prawem Beckham'a ponieważ pozwolił Davidowi Beckhamowi powiązać podjęcie pracy dla Realu Madryt ze zmianą rezydencji podatkowej. Był on pierwszą gwiazdą sportu, która skorzystała z tego specjalnego reżimu podatkowego w Hiszpanii.

O CO TUTAJ DOKŁADNIE CHODZI?

Osoby, które nabędą rezydencję podatkową w Hiszpanii, będą mogły skorzystać z ulgi uprawniającej do zwolnienia dochodów uzyskanych poza granicami Hiszpanii. O taką ulgę można wystąpić w ciągu 6 miesięcy od przeprowadzki do Hiszpanii, o ile nie byłeś rezydentem Hiszpanii przez ostatnich 10 lat. Z ulgi można korzystać w roku przeprowadzki oraz w kolejnych 5 latach (czyli w sumie przez 6 lat).

Oznacza to, że opodatkowaniu podlegają wyłącznie dochody uzyskane na terytorium Hiszpanii, przy czym opodatkowaniu podlegają wszystkie dochody z pracy uzyskane przez podatnika od dnia jego przybycia do Hiszpanii do dnia powiadomienia o jego wyjeździe.

Obowiązująca stawka podatku od dochodu uzyskanego na terytorium Hiszpanii dla osób korzystających z Dekretu Beckham w roku 2021 wynosi 24% od pierwszych zarobionych 600.000 euro. Każde kolejne zarobione euro będzie już opodatkowane wg stawki 47%. Obecnie wprowadzono podatek od innych dochodów uzyskanych na terytorium Hiszpanii. Dochody spoza Hiszpanii korzystają ze zwolnienia.

JAK TO ZROBIĆ?

Przede wszystkim musisz, przeprowadzić się do Hiszpanii, czyli być oddelegowanym w celu podjęcia pracy. Spółka zatrudniająca Ciebie, nie musi być spółką hiszpańską, ale musi się w Hiszpanii zarejestrować jako pracodawca i prowadzić działalność w Hiszpanii poprzez stałe biuro. Jeśli posiadasz udziały w spółce, która Ciebie zatrudnia, to ważne abyś nie posiadał więcej niż 25% tych udziałów. Sam wniosek o ulgę Beckhama musisz złożyć w ciągu 6 miesięcy od przeprowadzenia do Hiszpanii/podjęcia pracy w Hiszpanii.

CZY ZATEM WARTO PRZEPROWADZIĆ SIĘ DO HISZPANII?

Raczej nie z powodów podatkowych. Ale jeśli tak Ci w duszy gra, to warto skorzystać z tej możliwości. Czy to jest trudne? Tak, każda zmiana rezydencji jest trudna i wymaga dokładnego przygotowania? Czy to się zmieni, czyli czy Hiszpania może zmienić system podatkowy? Oczywiście że tak. Jeżeli obecnie Dubaj wprowadza podatek dochodowy dla spółek i zapowiada wprowadzenie podatku dla dochodów prywatnych, to z dużą dozą prawdopodobieństwa można stwierdzić, że i w Hiszpanii może się coś zmienić. Na ten moment mamy możliwość zamieszkać tam na 6 lat i nie płacić lokalnie podatków od dochodów zagranicznych.

1

2

jał się w tysiącach lusterek kul dyskotekowych porozwieszanych na drzewach. Było, minęło, dobrze, że wybrzeże Sprewy trzyma muzyczny klimat. Co krok – dancingi pod chmurką, tańczy się tango.

Berlin nie ma swojego City. Jest jakby zlepiony z kilkunastu mniejszych. Są kwartały ulic i każdy taki „kiez", jak mówi o nich Andrea, ma odrębny charakter. Północny Kreuzberg, róg Heinrichplatz i Oranienstrasse to zagłębie klubowo-barowe. Postindustrialną dzielnicę Friedrichshain wybierają studenci. Prenzlauer Berg uwielbiają artyści. Ale i wolne dusze zakładają w końcu rodziny, więc coraz więcej tu dzieciarni. W pięknych kamienicach sklepiki – takie, w których i zakupy zrobisz, i kawy się napijesz, plotkując o codzienności. W Browarze Kultury (Kulturbrauerei) zamówisz piwo, obejrzysz film i wystawę. W Mauerpark w weekendy rozkłada się pchli targ. Książki, płyty, ciuchy – znajdziesz tam wszystko. Berlin łatwo oswoić, łatwo poczuć się tu jak u siebie. ■

scenes were shot in "my" bar. I listen to Paul Kalkbrenner and remember where the swings used to stand, the fairground cars dragged from somewhere, how the colourful crowd reflected in the thousands of mirrors of the disco balls hanging from the trees. You could come here on a Friday evening and could easily stay until closing hours on Monday afternoon. But that's all water under the bridge. Luckily, the banks of the Spree still have a musical vibe. Every step you take, there's an open-air dancefloor with people dancing the tango. Lutz Leichsenring, a spokesman for something you could call an association of local nightclubs, once said: "Everyone flies to Berlin for one night to have fun. The world has gone crazy!"

As I look at Berlin, I see Warsaw. Berlin doesn't have a city centre either. It seems to be a motley of smaller places thrown together. There are quarters of streets and each such 'kiez', as Andrea calls them, has its own distinct character. North Kreuzberg, at the corner of Heinrichplatz and Oranienstrasse is a club and bar area. The post-industrial district of Friedrichshein is a favourite students' haunt, while artists love Prenzlauer Berg. But those free spirits eventually start families, so there are more and more children here. There are shops in beautiful tenement houses - shops where you can do your shopping and drink coffee while gossiping about everyday life. In Kulturbrauerei (Cultural Brewery), you can order a beer, watch a film, and see an exhibition. A nostalgic flea market is set up in Mauerpark on weekends. Books, CDs, bicycles, clothes - you name it, it will be there. Berlin is easy to tame, it quickly feels like home. ■

1. W klasycystycznym budynku Starego Muzeum znajdziecie sztukę antyczną.
In the classicist building of the Old Museum you will find ancient art.

2. Currywurst, czyli typowy niemiecki fast food. Zwykle to grillowana kiełbasa wieprzowa posypana curry i polana sosem, którego bazą jest koncentrat pomidorowy.
Currywurst is a typical German fast food. Usually it is a grilled pork sausage sprinkled with curry and topped with a sauce whose basis is tomato paste.

LOT POLISH AIRLINES
Połączenia
Connections
WAW–BER–WAW
Więcej informacji na ■
More information on
lot.com
lot.com

©ADOBE STOCK (4). ISTOCK (5). SHUTTERSTOCK (2)

Coraltravel

TURCJA

NAJLEPSZA NA WAKACJE

EKSPERT

PODRÓŻY DO TURCJI

LATAMY CODZIENNIE

Rezerwuj w biurach podróży w całej Polsce lub online na www.coraltravel.pl

GROUP OF COMPANIES OTI

Widok na miasto ze Wzgórza Zamkowego. Na pierwszym planie: Baszta Rybacka.
View of the city from the Castle Hill. In the foreground: the Fisherman's Bastion.

OSOBNY WSZECHŚWIAT

ANOTHER UNIVERSE

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

Wspaniałe zabytki, także antyczne, klimatyczne wine bary, baseny z wodami termalnymi, wreszcie kąpieliska nad Balatonem, wśród łagodnych wzgórz. Mocne strony Budapesztu (i Węgier) można by wymieniać bez końca.

Magnificent historical buildings, antique, atmospheric wine bars, swimming pools with thermal waters, and bathing beaches among undulating hills at Lake Balaton. There is no end to what Budapest (and Hungary) have to offer.

1

2

3

4

5

PL

Budapeszt sam w sobie jest wielką literaturą – powtarza Krzysztof Varga, pół Polak, pół Węgier i jeden z najbardziej znanych nad Wisłą pisarzy. W końcu opisał to monumentalne miasto na swój sposób – najpierw w felietonach, a cztery lata temu w powieści *Sonnenberg*. Jej główny bohater posuwa się do stwierdzenia, że *Budapeszt to nawet coś więcej niż świat*. I rzeczywiście, stolica Węgier jest jak osobny, mały wszechświat, który ma tyle odcieni, ile tylko zechcemy w nim zobaczyć.

RZYMSKIE KORZENIE

Mimo że jest metropolią z 1,7 mln mieszkańców, Budapesztowi wciąż udaje się zaskakiwanie przybyszów i zmuszanie ich bardziej do odkrywania niż zwiedzania. A ciekawostek i możliwych szlaków do przebycia jest tu co niemiara. Czy wiedzieliście, że Budapeszt to jedyna stolica w Unii Europejskiej z wciąż działającymi średniowiecznymi łaźniami tureckimi? O architekturze tego miasta napisano wiele, ale do powszechnej świadomości nie przebił się na przykład fakt, że są tu też pozostałości Imperium Rzymskiego. Tak, na terenie dzisiejszego Budapesztu mieściło się całkiem spore starożytne miasto: Aquincum. To podobno w nim Marek Aureliusz kończył pisać swoje słynne *Rozmyślania*. To 30-tysięczne wówczas miasto znajdowało się na terenie dzisiejszej dzielnicy Óbuda. Obecnie można tam zwiedzić

1. Stalowy most Wolności wybudowany pod koniec XIX w.
The Libery Bridge, built at the end of the 19th century.

2. Bazylika św. Stefana jest najwyższym budynkiem Budapesztu. Co ciekawe, gmach parlamentu ma dokładnie tę samą wysokość.
St. Stephen's Basilica is the tallest building in Budapest. Interestingly, the House of Parliament is the same height.

3. Salami to duma Węgier.
Salami is the pride of Hungary.

6

4. Ogromna przeszklona Centralna Hala Targowa ma powierzchnię 11 tys. m².
The huge, glazed Central Market Hall has an area of 11 thousand sq m.

5. Secesyjne Łaźnie Gellérta to m.in. osiem basenów wewnątrz i dwa na zewnątrz.
The Art Nouveau Gellert Baths include eight swimming pools inside and two outside.

6. Tihany to jedna z najpiękniejszych miejscowości wypoczynkowych nad Balatonem. Znajduje się tu opactwo benedyktynów z barokowym kościołem górującym nad okolicą.
Tihany is one of the most charming towns at Lake Balaton. There is the Millenary Benedictine Abbey here, with a baroque church towering over the area.

muzeum poświęcone Aquincum i zobaczyć pozostałości rzymskich budowli, m.in. dwóch amfiteatrów.

HISTORYCZNY KALEJDOSKOP

Późniejsza historia Budapesztu jak w pigułce zawarła się w dzielnicy zamkowej, jednym z trzech obiektów w mieście znajdujących się na liście światowego dziedzictwa UNESCO (poza nią to nabrzeża Dunaju i aleja Andrássyego). Królewskie rezydencje na Wzgórzu Zamkowym istnieją od wczesnego średniowiecza, a konkretnie od 1265 r. Najstarsze zachowane do dziś fragmenty pochodzą z XIV w. Współczesny kształt monumentalnego Zamku Królewskiego to głównie efekt decyzji cesarza Franciszka Józefa w czasach monarchii austro-węgierskiej. XIX-wieczne przebudowy przez niego zlecone trwały ponad 60 lat, by zakończyć się w 1912 r. Zamek był wówczas olbrzymim kompleksem i nadal nim pozostaje. Po kontrowersyjnej renowacji z wojennych zniszczeń przechodzi właśnie kolejną, wierniejszą oryginałowi, która ma zostać ukończona za osiem lat. Wzgórze Zamkowe jest fascynującym kalejdoskopem historycznych warstw, które można zwiedzać przez wiele dni.

Ale wycieczka do Budapesztu nie musi się kończyć na rogatkach stolicy. Zarówno najbliższe, jak i nieco dalsze okolice miasta to prawdziwy róg obfitości: zabytków, pięknych przyrodniczych zakątków oraz winnic. Już 30 km na pół-

ENG

"Budapest itself is great literature", wrote Krzysztof Varga - half Pole, half Hungarian and one of Poland's best-known writers. He described this monumental city in his own way - first in columns and four years ago in his novel *Sonnenberg*. The main character goes as far as to say that "Budapest is even more than the world." Indeed, the Hungarian capital is like a separate little universe with as many shades as we want to see in it.

ROMAN ROOTS

Despite having a population of 1.7 million, Budapest still manages to surprise newcomers and beckons them to explore rather than just go sightseeing. And there are plenty of interesting facts and possible routes to follow here. Did you know that Budapest is the only EU capital with functioning medieval Turkish baths? Much has been written about the architecture of this city, but the fact that there are remnants of the Roman Empire is not common knowledge. In what is now Budapest, there was a fairly large ancient city known as Aquincum. Marcus Aurelius is believed to have finished writing his famous Meditations here. The town, which had a population of 30,000, was located in today's Óbuda district. There is a museum dedicated to Aquincum, as well as the remains of Roman buildings, including two amphitheatres.

HISTORICAL KALEIDOSCOPE

Budapest's later history is encapsulated in the Castle District. It's one of the three sites in the city, next

1 2

noc od granic miasta leży Wyszehrad. Naszym rodakom kojarzy się przede wszystkim z politycznym stowarzyszeniem Polski, Węgier, Czech i Słowacji zwanym Grupą Wyszehradzką. Ale zasługuje na o wiele więcej skojarzeń. Jest niezwykle malowniczym średniowiecznym miastem położonym tuż przy Zakolu Dunaju – olbrzymim zakręcie tej monumentalnej rzeki. Od 1323 r. aż do tureckich najazdów w 1529 r. oraz 1543 r. Wyszehrad był stolicą Królestwa Węgier. Do dziś góruje nad nim klimatyczny XIII-wieczny zamek. Przy Zakolu Dunaju i również bardzo blisko stolicy leży jeszcze kilka równie interesujących miasteczek: Vac, Szentendre i Esztergom.

NAJWIĘKSZE JEZIORO EUROPY ŚRODKOWEJ

Z Budapesztu można się udać, jak to na Węgrzech – „do wód". I to nie tylko do tych termalnych, z których kraj słynie, a nad jezioro Balaton, które jest tu prawdziwą instytucją. Położone ok. 80 km od Budapesztu jest największym jeziorem nie tylko Węgier, ale i całej Europy Środkowej. Średnia temperatura jego wód w lecie to aż 23 stopnie. Choć jego nazwa pochodzi od słowiańskiego rdzenia oznaczającego „błoto", kąpieliska Balatonu mają najwyższą klasę czystości. Położenie wśród łagodnych wzgórz dodaje Balatonowi niezwykłych walorów krajobrazowych. Wytyczono wokół niego zresztą całkiem sporo punktów widokowych, m.in. wieżę Ortorony niedaleko miasteczka Tihany wybudowaną ponad 100 lat temu. Samo

to the banks of the Danube and Andrassy Avenue, on the UNESCO World Heritage List. The royal residences on Castle Hill have existed since the early Middle Ages (the year 1265 to be precise). The oldest preserved fragments date back to the 14th century. The monumental Royal Castle owes its present shape to a decision of Emperor Franz Joseph during the era of the Austro-Hungarian Empire. The nineteenth-century reconstructions, commissioned by the Emperor took over 60 years. They were completed in 1912. The huge castle complex has been preserved in toto. There was a controversial restoration after the war, and another is currently in progress. This one is more faithful to the original and is slated for completion in eight years. Castle Hill is a fascinating kaleidoscope of historical layers that can be explored for days.

But a trip to Budapest does not have to finish at the capital's outskirts. The city's immediate and slightly more distant surroundings are a veritable cornucopia of historical buildings, beautiful natural spots and vineyards. Just 30 km north of the city lies Visegrád. Poles associate this town with the Visegrád Group, a political and cultural alliance between Poland, Hungary, the Czech Republic and Slovakia. But it deserves many more associations. It is an extremely picturesque medieval town, located right on the Danube Bend - a huge bend of this stately river. From 1323 until the Turkish invasions in 1529 and 1543, Visegrád was the capital of the Kingdom of Hungary. The climatic 13th-century castle still dominates the city. There are several other fascinating towns nearby, e.g. Vác, Szentendre and Esztergom.

1. Eger to stolica regionu winiarskiego o tej samej nazwie. Z Budapesztu dojedziemy tu w 1,5 godz.
Eger is the capital of the wine region with the same name. We will get here from Budapest in 1.5 h.

2. Urocze uliczki Szentendre, jednego z kilku pięknych miasteczek pod Budapesztem.
The charming streets of Szentendre, one of several beautiful towns near Budapest.

3. Zamek w Wyszehradzie, przy Zakolu Dunaju.
Castle in Visegrád at the Danube Bend.

4. Wielkanoc w wiosce Hollókő.
Easter in the Village of Hollókő.

© SHUTTERSTOCK (4), ADOBE STOCK (5), VISIT HUNGARY (2)

3

4

Tihany to jedno z najbardziej malowniczych miejsc nad jeziorem. Balaton w liczbach to: 64 plaże, 210 km ścieżek rowerowych, 73 przystanie i 6 rezerwatów przyrody.

Oczywiście, niezależnie od miejsca, które na Węgrzech odwiedzimy, zawsze będzie nam towarzyszyć wino. To najważniejszy kraj winiarski Europy Środkowo-Wschodniej i jeden z najważniejszych na świecie. Warto wino nie tylko kupić w sklepie czy pić w którymś z niezliczonych budapeszteńskich wine barów, ale i wybrać się do najbliższego regionu i degustować je w winnicy, podglądając przy okazji, jak powstaje. Najbliżej Budapesztu znajdują się regiony: Etyek, Mór i Mátrai. Wybierając się nieco dalej na wschód, natrafimy na jeden z najsłynniejszych: Eger. Wiele winnic jest też położonych w okolicach Balatonu. Wino na Węgrzech to prawdziwa „klęska urodzaju", gdziekolwiek się udamy. ■

THE LARGEST LAKE OF CENTRAL EUROPE

As is typical for Hungary, from Budapest, you can go "to the waters". Not only to the thermal waters that this country is famous for, but also to Lake Balaton. The lake is a real institution here. Located about 80 km from Budapest, Lake Balaton is the largest lake in Central Europe. The average temperature of its waters in summer gets to 23 degrees. Although its name has a Slavic root meaning "mud", its waters are the pinnacle of cleanliness. Its setting among gentle hills gives it a unique landscape value. There are quite a lot of scenic viewpoints around it, including the Őrtorony lookout tower near the town of Tihany, built over 100 years ago. Lake Balaton by numbers: 64 beaches, 210 km bicycle paths, 73 harbours, and 6 nature reserves.

Needless to say, you cannot go anywhere in Hungary without wine. Hungary is one of the world's major wine producers – and easily the most important wine country in Central and Eastern Europe. It is worth not only buying wine in a store or drinking it in one of the countless Budapest wine bars, but also going to the nearest vineyard to taste the wine and watch it being made. The wine districts closest to Budapest are Etyek, Mór and Mátra. Head a little further east and you will come across Eger, which is one of the best known. There are also many vineyards around Lake Balaton. Wine in Hungary is a true "curse of abundance" wherever you go. ■

LOT POLISH AIRLINES
A STAR ALLIANCE MEMBER
Połączenia
Connections
WAW–BUD–WAW
JFK–BUD–JFK
Więcej informacji na
More information on
lot.com
lot.com

O Mentonie, która słynie z kolorowych kamieniczek, mówi się, że jest bramą do Lazurowego Wybrzeża (miasteczko leży tuż przy granicy z Włochami). Menton, famous for its carefully restored, colorful tenement houses, is said to be the gate to the Cote d'Azur (the town is located right next to the border with Italy).

LAZUROWE WYBRZEŻE

FRENCH RIVIERA

Malowniczo położone plaże, urocze średniowieczne miasteczka pachnące świeżymi kwiatami i kawą, ale też ekskluzywne butiki, najdroższe jachty świata i najlepsze kasyna. Co roku Riwierę Francuską wybiera 10 mln turystów.

Picturesque beaches, charming medieval towns filled with the smell of fresh flowers and coffee, but also exclusive boutiques, the most expensive yachts in the world and the best casinos. Every year, the French Riviera is visited by 10 million tourists.

Ta osłonięta skalistymi cyplami piaszczysta plaża L'Escalet znajduje się obok miasteczka Ramatuelle. W sezonie jest strzeżona.
The sandy L'Escalet beach, sheltered by rocky headlands, is located next to the town of Ramatuelle. It is guarded during the season.

(na stronie obok)
Barokowa bazylika św. Michała Archanioła w Mentonie. Wieńczy ją dzwonnica z hełmem.
(on the previous page)
The Baroque Basilica of St. Michael the Archangel in Menton. It is crowned with a domed bell tower.

Przy wzgórzu zamkowym (Colline du Château), które jest uważane za najstarszą część Nicei, zbudowano w XIX w. sztuczny wodospad.
At the castle hill (Colline du Château), which is considered to be the oldest part of Nice, an artificial waterfall was built in the 19th century.

Starówka w Grasse. Kochała ją m.in. Édith Piaf. Od XVIII w. miasto jest francuską stolicą perfum. Działają tu najstarsze i najsłynniejsze wytwórnie zapachów, m.in. Galimard Parfumeur.
The old town of Grasse. It was loved by, among others, Édith Piaf. The city has been the French capital of perfume since the 18th c. The oldest and most famous fragrance factories operate here, e.g. Galimard Parfumeur.

© SHUTTERSTOCK (2), ADOBE STOCK (5), ISTOCK

Po prawej: Skalista prywatna wyspa Île d'Or położona na wschód od miasta Saint-Raphaël. Wystąpiła m.in. w belgijskim komiksie *Przygody Tintina*.
Right: The rocky private island of L'Ile d'Or east of Saint-Raphaël. It was featured, among others, in the Belgian comic book *The Adventures of Tintin*.

(na stronie obok) Klasztor cystersów (XI/XIV w.) na wyspie Saint-Honorat, jednej z wysp Lérins na Riwierze Francuskiej. Do dziś mnisi produkują tu wino.
(on the previous page) Cistercian Monastery (11th /14th c.) on the island of Saint-Honorat, one of the islands of the Lérins Archipelago in the French Riviera. To this day, monks produce wine here.

Ogród egzotyczny z dziesiątkami gatunków kaktusów jest jedną z głównych atrakcji położonego na wzgórzu średniowiecznego miasteczka Èze.
The exotic garden with dozens of cactus species is one of the main attractions ocated on a hill in the medieval town of Eze.

SZLAKIEM *pięciu kopców*

ALONG THE TRAIL OF *five mounds*

tekst | by **ADRIANNA WIŁA**

Kościuszki, Kraka, Wandy, Piłsudskiego czy Jana Pawła II – dobrym sposobem na zwiedzanie Krakowa jest wycieczka tropem tajemniczych wzniesień.

Kościuszko, Krak, Wanda, Piłsudski and John Paul II – a good way to visit Krakow is a trip following the trail of mysterious hills.

Panorama Krakowa z Wawelem, Katedrą Wawelską, Zamkiem Królewskim i murami obronnymi – najważniejszymi zabytkami miasta.

Panorama of Krakow with Wawel, Wawel Cathedral, the Royal Castle and the defensive walls.

1 2

W

PL

W naszej części Europy tradycja usypywania kopców jest tak stara, że trudno dotrzeć do jej genezy. Niektóre z nich były miejscami pochówku, inne stawiano, aby upamiętnić ważne wydarzenia lub uczcić pamięć bohaterów. Były też punktami obserwacyjnymi lub stanowiły miejsca kultu. Choć usypywano je często, wiele z nich nie przetrwało do dziś. Tym bardziej cenne są te, które możemy zobaczyć w Krakowie, a przy okazji podziwiać z nich panoramę miasta i odkrywać historyczne zagadki.

KOPIEC PIŁSUDSKIEGO

Wycieczkę zacznijmy od największego w Polsce kopca (wysokiego na 35 m). Powstał w latach 1934–1937 jako pomnik walki narodu polskiego o niepodległość. Złożono w nim ziemię ze wszystkich miejsc bitewnych I wojny światowej (a później też z II wojny), w których brali udział Polacy. Wzniosła symbolika kopca nie podobała się najpierw władzom niemieckim, a później komunistycznym, które, nieskutecznie, próbowały go usunąć z pejzażu Krakowa. Dziś jest miejscem chętnie odwiedzanym przez turystów i mieszkańców. Nasyp znajduje się bowiem na szczycie wzgórza Sowiniec w Lasku Wolskim, w spacerowej okolicy w zachodniej części miasta, a z jego

ENG

In our part of Europe, the tradition of building mounds is so old that it is difficult to find its origins. Some of them were burial places, others were erected to commemorate important events or to commemorate the heroes. They were also watch points or sites. Although they were often erected, many of them have not survived to this day. The more valuable are those that we can see in Krakow, and at the same time admire the panorama of the city and discover historical riddles.

PIŁSUDSKI MOUND

Szczeliniec Let's start the trip from the largest mound in Poland (35 m high). It was built in the years 1934–1937 as a monuent to the struggle of the Polish nation for independence. It contains soil from all the battlefields of World War I (and later also of World War II) in which Poles took part. The elevated symbolism of the mound was not liked at first by the German authorities, and later by the communist authorities, which unsuccessfully tried to remove it from the landscape of Krakow. Today it is a place frequently visited by tourists and residents. The embankment is located at the top of the Sowiniec hill in Lasek Wolski, in a walking area in the western part of the city, with a beautiful panorama from its top, in good weather you can see the Tatra Mountains.

3

Szczyt kopca Wandy zdobi marmurowy pomnik orła projektu Jana Matejki (na 3 zdj.).

The top of the Wanda Mound is decorated with a marble statue of an eagle designed by Jan Matejko (in the 3rd photo).

szczytu rozciąga się piękna panorama, przy dobrej pogodzie widać Tatry.

KOPIEC KOŚCIUSZKI

Z Lasku Wolskiego niedaleko (ok. 10 min jazdy samochodem lub godzina spaceru) do kolejnego kopca, który został wzniesiony na Wzgórzu św. Bronisławy ku czci Tadeusza Kościuszki. Jak podają źródła historyczne, znaczną część prac przy budowie pomnika wykonali ochotnicy chcący uczcić w ten sposób pamięć naczelnika. Kopiec powstawał w latach 1820–1823 i złożono w nim ziemię z pól bitewnych powstania kościuszkowskiego (Racławice, Maciejowice i Dubienka) oraz amerykańskiej wojny o niepodległość. Walory wzniesienia dopełnia obecność austriackich fortyfikacji, które powstały w połowie XIX w. W odrestaurowanych murach mieści się dziś m.in. hotel i restauracja z tarasem widokowym. Wejście

KOSCIUSZKO MOUND

It is not far from Wolski Forest (approx. 10 minutes by car or an hour's walk) to the next mound, which was erected on the St. Bronisława in honor of Tadeusz Kościuszko. According to historical sources, a significant part of the work on the construction of the monument was carried out by volunteers who wanted to commemorate the commander in this way. The mound was built in the years 1820–1823 and the soil was deposited there from the battlefields of the Kościuszko Uprising (Racławice, Maciejowice and Dubienka) and the American War of Independence. The value of the hill is complemented by the presence of Austrian fortifications, which were built in the mid-nineteenth century. hotel and restaurant with a panoramic terrace. Entry to the Kościuszko Mound is payable (normal ticket costs PLN 20, discounted - PLN 15). From its top, there is a view of Błoniaand Jordan Park, as well as parts of Wawel and mountain areas.

1. Przy kopcu Kościuszki działa muzeum, w którym można oglądać multimedialną wystawę poświęconą patronowi wzniesienia. There is a museum at the Kościuszko Mound, where you can visit a multimedia exhibition devoted to the patron of the hill.

2. W okolicach kopca Kościuszki rozciągają się tereny rekreacyjne parku Jordana. In the vicinity of Kościuszko Mound there are recreational areas of Jordan Park.

1

1. W dzielnicy Nowa Huta znajdziecie kopiec Wandy.
In the Nowa Huta district you will find Wanda's Mound.

2. Łąki u podnóża kopca Krakusa to dobre miejsca na piknik.
The meadows at the foot of the Krakus Mound are a good place for a picnic.

3. Święto rękawki odbywające się na Wzgórzu Lasoty i pod kopcem Krakusa.
The Rękawka Festival takes place on Lasota Hill, at the Krakus Mound.

2

3

na kopiec Kościuszki jest płatne (bilet normalny kosztuje 20 zł, ulgowy – 15 zł). Z jego szczytu rozpościera się widok na Błonia i park Jordana, a także fragmenty Wawelu i tereny górskie.

KOPIEC JANA PAWŁA II

Najmłodszy i najmniejszy w tym zestawie, wzniesiony w 1997 r. na pamiątkę pielgrzymki papieża do Polski. Usypano go na terenie Zgromadzenia Księży Zmartwychwstańców. Mierzy jedynie 7 m wysokości, a na jego szczycie widnieje pokaźnych rozmiarów krzyż. Kopiec można obejrzeć z bliska lub rzucić na niego okiem, przechodząc ulicą Księdza Stefana Pawlickiego. Stamtąd już niedaleko do kolejnego ciekawego wzniesienia.

KOPIEC KRAKA (KRAKUSA)

Poruszając się na wschód, dotrzemy do kopca Kraka, który zlokalizowany jest przy ul. Mar-

JOHN PAUL II MOUND

The youngest and smallest in this list, erected in 1997 to commemorate the 6th pilgrimage of the Pope to Poland. It was erected in the Congregation of the Resurrectionist Fathers. It is only 7 meters high and there is a large cross on its top. You can see the mound up close or take a look at it while walking along Księdza Stefana Pawlickiego Street. From there, it is not far to another interesting hill.

KRAK (KRAKUS) MOUND

Two peaks stand out in the relatively mild landscape of the Zywiec Beskids - the vast Pilsko mound and the massive but slightly more pointed Babia Gora. Interestingly, Pilsko offers one of the most beautiful views of Babia - and vice versa. Babia Gora is the second most prominent peak in Poland after Sniezka. Prominence is simply the height of the peak in relation to its surroundings. It is also

yewskiego, w dzielnicy Podgórze. Wzniesiony został na Wzgórzu Lasoty i jest wysoki na 16 m. Choć w Krakowie można podziwiać okazalsze obiekty tego typu, to właśnie ten został okrzyknięty najbardziej tajemniczym i klimatycznym. Dlaczego? Pomimo wieloletnich badań archeologicznych wciąż nie ustalono ani dokładnego czasu jego powstania, ani przeznaczenia. Niektóre znalezione we wnętrzu kopca przedmioty pochodzą jednak sprzed naszej ery. Wokół wzniesienia urosło wiele legend. Jedną z nich przytoczył w swoich kronikach Jan Długosz, sugerując, że usypano go za czasów Kraka – legendarnego założyciela Krakowa. Prace archeologiczne nie potwierdziły tej wersji wydarzeń, ale przyniosły wiele innych rewelacji, odkryto np., że wewnętrzna konstrukcja kopca opiera się na wysokim słupie, do którego przymocowano promieniście ułożone wiklinowe przepierzenia. Przestrzeń między nimi wypełniono ubitą ziemią i kamieniami. Ktokolwiek więc zdecydował się na jego budowę, zadbał, aby kopiec przetrwał lata. Co roku we Wtorek Wielkanocny mieszkańcy miasta podążają na Wzgórze Lasoty pod Krakusa, gdzie odbywa się rękawka – krakowskie święto pierwotnie nawiązujące do słowiańskiej tradycji wiosennych dziadów. Do obrzędu rękawki należy m.in. rzucanie oraz toczenie jaj, symbolu nowego życia. Są tu także ogranizowane odpusty oraz pokazy walk rycerskich.

KOPIEC WANDY

Znajduje się na obrzeżach osiedla Nowa Huta i ze względu na odległość od centrum jest dość rzadko odwiedzany przez turystów, a szkoda. Badania archeologiczne wykazały bowiem, że lokalizacja obiektu bynajmniej nie jest przypadkowa – od wieków było to miejsce kultu religijnego. Według legendy kopiec został wzniesiony jako grobowiec Wandy, córki Kraka (legendarny król Polaków, założyciel Krakowa), która odrzuciła zaloty niemieckiego władcy, po czym rzuciła się do Wisły, aby nie narażać swoich poddanych na zemstę rozczarowanego adoratora. Szczyt kopca zdobi marmurowy pomnik orła projektu Jana Matejki, na którego cokole widoczny jest wizerunek kądzieli i miecza oraz napis Wanda. Podobno niegdyś był w mieście jeszcze szósty kopiec, ukochanej Kazimierza Wielkiego, Esterki. Znajdował się w parku pałacu w Łobzowie, w miejscu, w którym dziś jest boisko. Jakie jeszcze tajemnice kryją krakowskie kopce? Na pewno odkryjecie je podczas wycieczki po Krakowie ich śladem.

Więcej na blogu: *krakowairport.pl/blog/.* ■

the highest mountain in the country, outside of the Tatra Mountains.

WANDA'S MOUND

It is located on the outskirts of the Nowa Huta estate and due to the distance from the center, it is rarely visited by tourists, which is a pity. Archaeological research has shown that the location of the object is by no means accidental - it has been a place of religious worship for centuries. According to legend, the mound was erected as the tomb of Wanda, the daughter of Krak (the legendary king of Poles, founder of Krakow), who rejected the advances of the German ruler, and then rushed to the Vistula in order not to expose her subjects to the revenge of a disappointed admirer. The top of the mound is decorated with a marble statue of an eagle designed by Jan Matejko, on the pedestal of which there is an image of a distaff, a sword and the inscription Wanda. Apparently, there was once the sixth mound in the city, the beloved of Casimir the Great, Esterka, who was supposed to jump from the window into the pond. It was located in the palace park in Łobzów, in a place where where the pitch is today. What other secrets hide Krakow mounds? You will surely discover them during a trip around Krakow in their footsteps.

More on the blog: *krakowairport.pl/blog/en* ■

Bazylika Mariacka, Rynek oraz Sukiennice, czyli serce Krakowa.
St. Mary's Basilica, the Market Square and the Cloth Hall, which is the heart of Krakow.

© SHUTTERSTOCK (4), ADOBE STOCK (3), ISTOCK

POLSKIE MIASTA PRZYSZŁOŚCI

POLISH CITIES OF THE FUTURE

Szeroki dostęp do technologii sprawił, że mamy smartfony, smart TV czy smart home. Idea „smart" przenosi się na wyższy poziom i dziś mamy już smart city. Inteligentne miasta na naszych oczach stają się rzeczywistością. W ostatnich latach wiele polskich miast podejmuje wyzwania wpisujące się w koncepcję smart city.

Technology has given us smartphones, smart TV and smart homes. The idea of "smart" has moved to another level. We even have smart cities appearing before our very eyes. In recent years, many Polish cities have taken up the challenges of the smart city concept.

PL

Jeszcze na początku lat 90. w krajobrazie polskich miast dominowały huty i fabryki. Oczkiem w głowie komunistycznej władzy, która rządziła Polską do 1989 roku, był przemysł ciężki. W tym czasie kraje zachodniej Europy, nietłamszone i nieograniczane przez dyktat Związku Radzieckiego, inwestowały w rozwój. Mimo dramatycznych wiraży w historii Polski, na przestrzeni ostatnich 30 lat, polskie miasta przeszły spektakularną metamorfozę. Dziś na stałe zagościły w rankingach najszybciej rozwijających się metropolii i najbardziej inteligentnych miast świata. Jakie

ENG

Steel mills and factories dominated the landscape of Polish cities as recently as the early 1990s. Heavy industry was the apple of the eye of the communist authorities that ruled Poland until 1989. Meanwhile, Western European countries, not being subjected to Soviet diktat, invested in development. Despite the dramatic twists in the history of Poland, Polish cities have undergone a spectacular metamorphosis over the past 30 years. Today, they have become a permanent fixture in the rankings of the world's fastest-growing metropolises and the most intelligent cities. What smart city

rozwiązania z zakresu smart city wprowadzają polskie miasta? Czy smart city oprócz wymiaru społecznego to też nowe możliwości dla inwestorów?

SMART CITY – WYDATEK CZY INWESTYCJA?

Smart city to nie tylko chwytliwy slogan, pod którym kryją się nowinki technologiczne. Miasto inteligentne dba także o bezpieczeństwo gospodarcze, umiejętnie reaguje w sytuacjach kryzysowych, troszczy się o środowisko i dostępność oraz zapewnia udział mieszkańców w zarządzaniu. Miasta smart są efektywne i przyjazne mieszkańcom.

Ale to nie wszystko. Miasta, które wprowadzają rozwiązania z zakresu smart city stają się bardziej atrakcyjne dla inwestorów. Polska ma już osiągnięcia w tym zakresie na arenie międzynarodowej. Warszawa i Wrocław znalazły się na liście 100 najbardziej inteligentnych miast świata w międzynarodowym rankingu IESE Cities in Motion Index.

Jednak nie tylko te dwa miasta sukcesywnie wprowadzają inteligentne rozwiązania. Przykładami mogą być też mniejsze ośrodki – Rzeszów, Gdynia czy Kielce.

STOLICA INNOWACJI

Rzeszów przez lata był uważany za centrum przemysłu ciężkiego i zbrojeniowego. Dziś to stolica innowacji i miejsce, w którym działania wpisujące się w ideę smart city idą w parze z wysoką atrakcyjnością dla inwestorów. Rzeszów ma mnóstwo atutów – dobre połączenia komunikacyjne, wykształconych absolwentów uczelni oraz bliskie położenie klastrów, stowarzyszeń lotniczych i parków naukowo-technologicznych – i umie z nich korzystać. Przykładem może być jeden z najnowocześniejszych klastrów lotniczych na świecie – „Dolina Lotnicza", która przyciąga inwestorów z całego świata.

Stolica Podkarpacia inwestuje również w to, by być miastem inteligentnym. W Rzeszowie powstał Zintegrowany System Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym. Dzięki systemowi pasażerowie komunikacji miejskiej mogą korzystać z elektronicznych tablic informujących o kierunkach i godzinach odjazdów autobusów. W upłynnieniu ruchu pomagają między innymi sterowanie sygnalizacją świetlną oraz priorytet dla transportu publicznego.

Pod koniec 2021 roku Rzeszów jako pierwsze miasto w Polsce wprowadził hybrydowy monitoring stanu wolnych miejsc parkingowych, co stało się możliwe dzięki otwarciu miejskich danych. Informacje o możliwościach zaparkowania udostępniane są na interaktywnych tablicach oraz w aplikacji mobilnej.

PRZYSTAŃ DLA INWESTORÓW I INNOWACJI SPOŁECZNYCH

Kto sądzi, że Gdynia to tylko port, statek-muzeum „Dar Pomorza" i jeden z największych festiwali muzycznych

ŚWIATOWE FORUM MIEJSKIE – POROZMAWIAJMY O „INTELIGENCJI" MIAST

Temat smart city jest obecnie na topie w dyskusji o rozwoju miast. Dyskusji o miastach inteligentnych nie zabraknie także podczas Światowego Forum Miejskiego. To największe i najważniejsze na świecie wydarzenie poświęcone rozwojowi miast. Jego jedenasta edycja odbędzie się od 26 do 30 czerwca 2022 roku w Katowicach. Do debaty zapraszamy nie tylko specjalistów w dziedzinie polityki miejskich, mieszkańców i wszystkich tych, którzy troszczą się o miasta, ale również osoby ze świata biznesu. Organizatorem wydarzenia jest UN-Habitat (agenda ONZ ds. urbanizacji i osiedli miejskich), Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Miasto Katowice.

Więcej na temat Światowego Forum Miejskiego można przeczytać na: *wuf.unhabitat.org* oraz *gov.pl/wuf11*

solutions are being introduced by Polish cities? Do smart cities bring new investment opportunities along with their social innovations?

SMART CITY – AN EXPENSE OR INVESTMENT?

Smart city is more than just a catchy slogan that encapsulates a whole raft of technological innovations. It is also concerned with economic security, skilfully manages crisis situations, takes care of the environment, ensures accessibility, and gives residents a say in its management. Smart cities are efficient and citizen-friendly.

And that's not all. Cities that implement smart solutions are becoming increasingly attractive to investors. Warsaw and Wroclaw are among the 100 most intelligent cities in the world according to the international IESE Cities in Motion Index.

However, these are by no means the only two Polish cities successively introducing intelligent solutions. Rzeszów, Gdynia, Kielce and other smaller centres are doing likewise.

THE CAPITAL OF INNOVATIONS

Rzeszów had long been renowned for armaments and heavy industry. Today, it is a centre of innovation and a place where smart-city activities go hand in hand with high investor appeal.

Rzeszów has many advantages - good transport connections, university graduates, and its proximity to clusters, aviation associations and science and technology parks - and it knows how to use them. A prime example is one of the most modern aviation clusters in the world - "Aviation Valley" – which attracts investors from all over the world.

The Subcarpathian capital is also reinventing itself as an intelligent city. It was Rzeszów that devised the Integrated Traffic and Public Transport Management System. This informs public transport users about the directions and departure times of buses via electronic displays. Traffic flow is facilitated by e.g. traffic light control and giving priority to public transport.

At the end of 2021, Rzeszów was the first city in Poland to introduce hybrid monitoring of free parking spaces. This was made possible by making municipal data publicly available. Information about parking spaces is available on interactive boards and via a mobile application.

na świecie, jest w ogromnym błędzie. Miasto stawia dziś na nowe technologie, cyfryzację oraz przemysł kreatywny. Gdynia to obecnie centrum usługowe i turystyczne o znaczeniu międzynarodowym. W mieście w ostatnich kilkunastu latach zainwestowało wielu inwestorów z różnych części świata. Co ciekawe, Gdynia ma najwyższy udział firm z kapitałem zagranicznym w grupie miast liczących 100–300 tys. mieszkańców.

Miasto inwestuje również w kapitał ludzki i społeczny. Coraz wyraźniej zarysowuje się obraz Gdyni, jako inteligentnego miasta przyszłości. Przykład? W Gdyni powstało Laboratorium Innowacji Społecznych (LIS). To miejsce, w którym poszukuje się i wdraża nowatorskie rozwiązania wychodzące naprzeciw potrzebom mieszkańców. Wśród programów współtworzonych przez zespół LIS znalazły się zadania takie, jak Budżet Obywatelski, Wymiennikownia – Młodzieżowe Centrum Innowacji Społecznych i Designu czy sieć centrów sąsiedzkich Przystań Gdynia, w których mieszkańcy mogą realizować swoje pomysły i rozwijać zainteresowania.

KOPALNIA IDEI SMART CITY

Kielce, słynące jeszcze do niedawna jedynie z kopalni surowców mineralnych (rud żelaza, miedzi i ołowiu oraz marmurów), mają dzisiaj dużo więcej atutów – dobre połączenia komunikacyjne, konkurencyjne cenowo nieruchomości, ofertę Kieleckiego Parku Technologicznego i Targów Kielce, które są teraz jednym z najważniejszych centrów targowych w Polsce. Sposobem miasta na przyciągnięcie przedsiębiorców jest również wsparcie współpracy z uczelniami w zakresie przygotowania kadr do potrzeb inwestorów.

Kielce dostrzegają korzyści płynące z wdrożenia koncepcji smart city. W stolicy województwa świętokrzyskiego realizację idei miasta inteligentnego postanowiono oprzeć na wypracowanej wspólnie z mieszkańcami długofalowej wizji zrównoważonego miasta przyszłości. W tym celu opracowano „Strategię Rozwoju Miasta Kielce 2030+ w kierunku Smart City".

Ważnym krokiem w kierunku urzeczywistnienia przyjętych założeń było również uruchomienie portalu IDEA Kielce. Funkcjonują w nim serwisy, za pośrednictwem których udostępniane są dane miejskie przystosowane do aktywnej współpracy online. Dzięki nim efektywniej działa budżet obywatelski, sprawniej przeprowadzane są konsultacje społeczne, a mieszkańcy mają ułatwiony wgląd do lokalnego Geoportalu czy bazy ofert inwestycyjnych. Od początku 2022 roku poprzez aplikację „Ulepszamy Kielce" można też skontaktować się z urzędnikami, a także zgłosić problem lub pomysł na poprawę funkcjonowania miasta. ■

Tekst powstał we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Instytutem Rozwoju Miast i Regionów.

HAVEN FOR INVESTORS AND SOCIAL INNOVATION

If you associate Gdynia with its port, the museum ship "Dar Pomorza" (Gift of Pomerania) and one of the world's largest music festivals, then you need to get with the times. The city now focuses on new technologies, digitization, and creative industries. Gdynia is currently a service and tourist centre of international standing. Over the past decade or so, investors from various parts of the world have staked their claim in the city. Interestingly, Gdynia has the highest share of companies with foreign capital among Polish cities with a population of 100-300,000.

The city also invests in human and social capital. The image of Gdynia as an intelligent city of the future is becoming more and more visible. You need examples? The Laboratory of Social Innovation (LIS) was established in Gdynia. This is a place where innovative solutions that meet the needs of residents are sought and implemented. The programs co-created by the LIS team include the Civic Budget, the Wymiennikownia Youth Centre for Design and Social Innovation, a network of neighbourhood centres, and Przystań Gdynia, where residents can implement their ideas.

THE MINE OF THE SMART CITY IDEAS

Kielce, which until recently was known solely for mines of mineral resources (iron ore, copper, lead and marble), now has a good deal more going for it - good transport connections, competitively priced real estate, Kielce Technology Park and the Kielce Trade Fairs (one of Poland's most important exhibition events). The city attracts business by supporting arrangements where universities train staff with the skills that investors want.

Kielce recognizes the benefits of the smart city concept. Its idea of a smart city is based on a long-term vision of a sustainable city of the future, developed in conjunction with the residents. The "Development Strategy for the City of Kielce 2030+ towards a Smart City" was developed for this purpose.

The launch of the IDEA Kielce portal was also an important step towards making the smart city concept a reality. It features services where urban data adapted for active online cooperation are made available. These services help citizens' budget function more effectively, make public consultations more efficient, and give residents easier access to the local Geoportal and a database of investment opportunities. As of this year, you can also contact officials, report problems, and submit ideas for improving the functioning of the city using the "Improving Kielce" application. ■

WORLD CITY FORUM – LET'S TALK ABOUT THE "INTELLIGENCE" OF CITIES

The topic of smart cities is currently very popular in discussions on urban development. Discussions on smart cities talks are also on the agenda at the World Urban Forum. This is the largest and most important event in the world devoted to the development of cities.

The eleventh edition will be held in Katowice from 26 to 30 June 2022. Urban policy specialists, residents and anyone interested in cities, as well as businesspeople will all be speaking.
The organizers of the event are UN-Habitat (United Nations Human Settlements Programme), the Ministry of Development Funds and Regional Policy, and the City of Katowice.

To read more about the World Urban Forum go to wuf. unhabitat. org and gov.pl/wuf11

This article was written in collaboration with the Ministry of Development Funds and Regional Policy, and the Institute for Urban and Regional Development.

© GDYNIA.PL/MARCIN MIELEWSKI, URZĄD MIASTA KIELCE, URZĄD MIASTA RZESZÓW

WORLD URBAN FORUM
ELEVENTH SESSION

KATOWICE, POLAND | 26-30 JUNE 2022

TRANSFORMING OUR CITIES FOR A BETTER URBAN FUTURE

YOUR VOICE MATTERS.
REGISTER NOW AT
WUF.UNHABITAT.ORG

Organizers

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

Ministry of Development Funds and Regional Policy

KATOWICE
for a change

Strategic partner

IRMiR INSTITUTE OF URBAN AND REGIONAL DEVELOPMENT

ZBIÓR LĘKÓW

A COLLECTION OF FEARS

tekst | by **MARIANNA KUCHARSKA**

W szkole mówiono, że nie ma wyczucia formy. A jednak zrewolucjonizowała najpierw myślenie o tkaninie, potem o rzeźbie, stając się jedną z najważniejszych współczesnych artystek. Magdalena Abakanowicz.

In art school, she was told that she had no sense of form. And yet she revolutionized thinking, first about fabric, and then about sculpture, becoming one of the most important contemporary artists. **Magdalena Abakanowicz.**

W Muzeum Narodowym we Wrocławiu możemy oglądać m.in. zespoły rzeźb figuralnych z cyklu *Tłum*.
At the National Museum in Wroclaw, we can see, among others compositions of figural sculptures from the series *The Crowd*.

PL

Bezgłowa armia dziecięcych figur. 83 rzeźby, betonowe i drewniane, mierzą ponad metr wysokości. Nie mają oczu, znaków szczególnych, tożsamości. Masa anonimowych innych. Budzą podziw i niepokój, uwierają i fascynują. Prowokują do pytań. 7 grudnia 2021 r. *Bambini*, czyli pierwsza praca, której Magdalena Abakanowicz nadała taką skalę, osiągnęła rekord ponad 13 mln zł, stając się najdrożej sprzedanym dziełem sztuki w Polsce. Zespół rzeźb powstał na przełomie 1998/1999 r. jako jedno z dzieł z cyklu bezgłowych *Tłumów*. Zostało stworzone dla paryskiego Palais-Royal Garden, jednak po raz pierwszy pokazano je podczas wystawy *Abakanowicz on the Roof* na dachu Metropolitan Muzeum of Art w Nowym Jorku.

ODKRYĆ TAJEMNICĘ ŚWIATA

Badając człowieka, badam właściwie siebie – powtarzała w wywiadach. Bo to właśnie człowiek interesował ją najbardziej, a punktem wyjścia do rozważań wokół ludzkiej natury, które odbijają się we wszystkich jej pracach – nie tylko rzeźbach, ale nawet w tkaninach, była ona sama.

Magdalena Abakanowicz urodziła się w 1930 r. w Falentach pod Warszawą. Lata wczesnego dzieciństwa spędziła na wsi, kiedy miała 12 lat rodzina przeniosła się do stolicy. – Zanim nauczyłam się posługiwać sprawnie palcami, brałam w dłonie jakieś przedmioty i wiązałam je ze sobą. Tylko ja wiedzia-

ENG

A headless army of child-size figures. Eighty-three concrete and wood sculptures, each over a metre tall. They have no eyes, no distinguishing features, no identities. A crowd of anonymous others. They evoke admiration and anxiety. They hurt and fascinate. They provoke questions. On 7 December 2021, *Bambini*, Abakanowicz's first work on such a massive scale, was sold for a record PLN 13 million, the largest sum ever paid for a work of art in Poland. The group of sculptures was created at the turn of 1999 as part of the headless series *The Crowds*. It was created for the Palais-Royal Garden in Paris, but was first displayed during the *Abakanowicz on the Roof* exhibition, which was held on the roof of the Metropolitan Museum of Art in New York.

DISCOVERING THE SECRET OF THE WORLD

"By examining the man, I actually examine myself", Abakanowicz often said in interviews. Because she was always most interested in human beings. But the starting point for reflections on human nature, which resonates in all her works - not only sculptures, but also fabrics – was the artist herself. Magdalena Abakanowicz was born in Falenty, near Warsaw, in 1930. She spent her early childhood in the countryside. When she was 12, the family moved to the capital. "Before I could

Muzeum Narodowe we Wrocławiu posiada najbogatszą na świecie kolekcję prac Magdaleny Abakanowicz – 53 dzieła artystki, z których większość stanowią wieloelementowe zespoły (w sumie 393 obiekty) dokumentujące jej aktywność twórczą niemal od momentu jej debiutu aż po dzieła realizowane w pierwszych latach XXI w. można oglądać do 28 sierpnia 2022 r. na wystawie *Abakanowicz. Totalna.*
Na zdj. powyżej: zespół rzeźb figuralnych z cyklu *Postacie siedzące*.
The National Museum in Wrocław has the richest collection of works by Magdalena Abakanowicz in the world. The 53 works, most of which are multi-element compositions (393 objects in total) documenting her creative activity almost from her debut until the first years of the 21st century can be seen until August 28, 2022 at the exhibition *Abakanowicz. Total.*
In the photo above: a set of figural sculptures from *The Seated Figures* series.

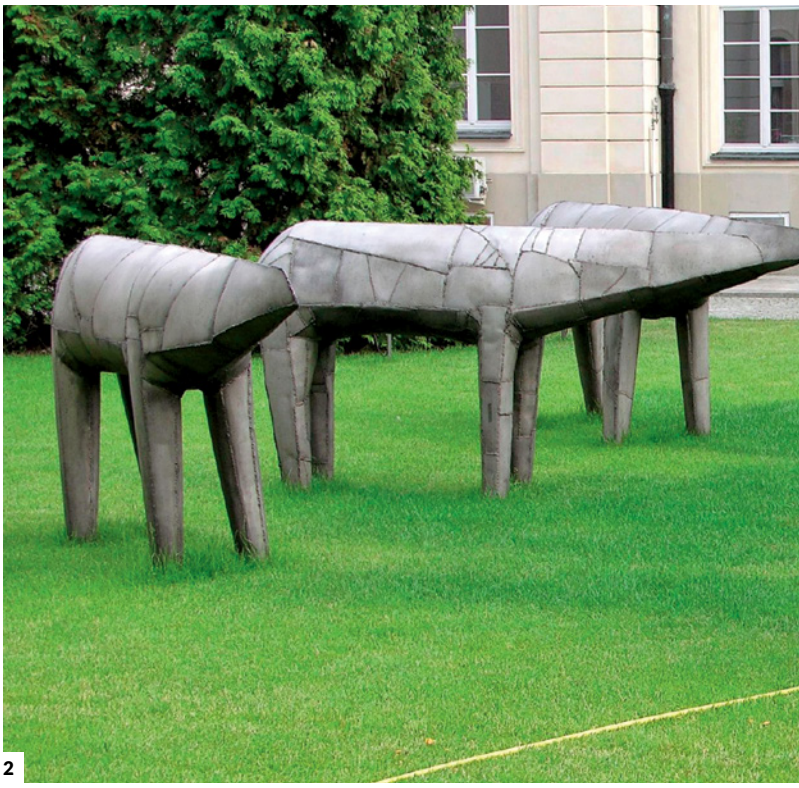

1 2

łam, dlaczego ten patyk z tym kawałkiem gliny są jedną rzeczą. Wchodziłam do spróchniałego pnia i w nim zamierałam – mówiła. W liceum plastycznym usłyszała, że nie ma wyczucia formy. Kilka lat później, w 1954 r., odebrała jednak dyplom na warszawskim Wydziale Tkaniny Akademii Sztuk Pięknych. Już na studiach jej myślenie o sztuce było dość osobne: „Okazało się, że moja wyobraźnia nie daje się nagiąć do obowiązujących reguł i przepisów, że moja skóra jeży się wobec uprawianej estetyki, że wreszcie modne filozofie nie dają się pogodzić z moją własną" – pisała po latach.

Tuż po studiach zajęła się malarstwem, tworzyła monumentalne płótna przedstawiające fantastyczne rośliny i stworzenia. Szybko jednak przestało jej to wystarczać, zaczęła eksperymentować z tkaniną i… zerwała z dotychczasowym myśleniem o niej jako o materiale przeznaczonym do dekoracji wnętrza. Bawiąc się jej strukturą, miękkością, wydobywała z niej trójwymiarowość, formatowała w różnorakie geometryczne kompozycje. Do tkania używała surowców wtórnych, m.in. końskiego włosia, lin okrętowych i sznurów różnej grubości. – Włókno było dla Abakanowicz materią, która kryła w sobie tajemnicę świata. Łączyła ze sobą organiczne formy, które istnieją w przyrodzie. Podkreślała, że jesteśmy strukturami włóknistymi, widziała analogię budowy ludzkiej skóry, układu żył z liśćmi, drzewami. Jej wielkie tkaniny, grube fakturowe, porowe formy,

even used my fingers efficiently, I would take some objects in my hands and tie them together. I was the only one that knew why it was that this stick with this piece of clay that made this one thing. I would enter a rotten tree trunk and freeze in it", she said. In art school, she was told that she had no sense of form. She graduated from the Faculty of Textiles at the Academy of Fine Arts in Warsaw in 1954. Even as a student, she had her own way of thinking about art. "My imagination couldn't conform to all the rules and regulations, the aesthetics of the time made my skin crawl, and to top it off, the philosophies in vogue could not be reconciled with my own", she wrote. Right after graduation, she began creating monumental works on canvas. These depicted fantastic plants and creatures. However, this soon ceased to satisfy her, and so she started experimenting with fabrics. She immediately ceased to see them as interior decoration materials. By playing with the structure and the softness of a fabric, she was able to bring out its three-dimensionality. She could then mould it into various compositions of geometric forms. She used secondary raw materials for weaving, e.g. horse hair, ship ropes, and lengths of string of varying thicknesses. "For Abakanowicz, fibre was the matter that contained the mystery of the world. She combined various organic forms that exist in nature. She emphasized

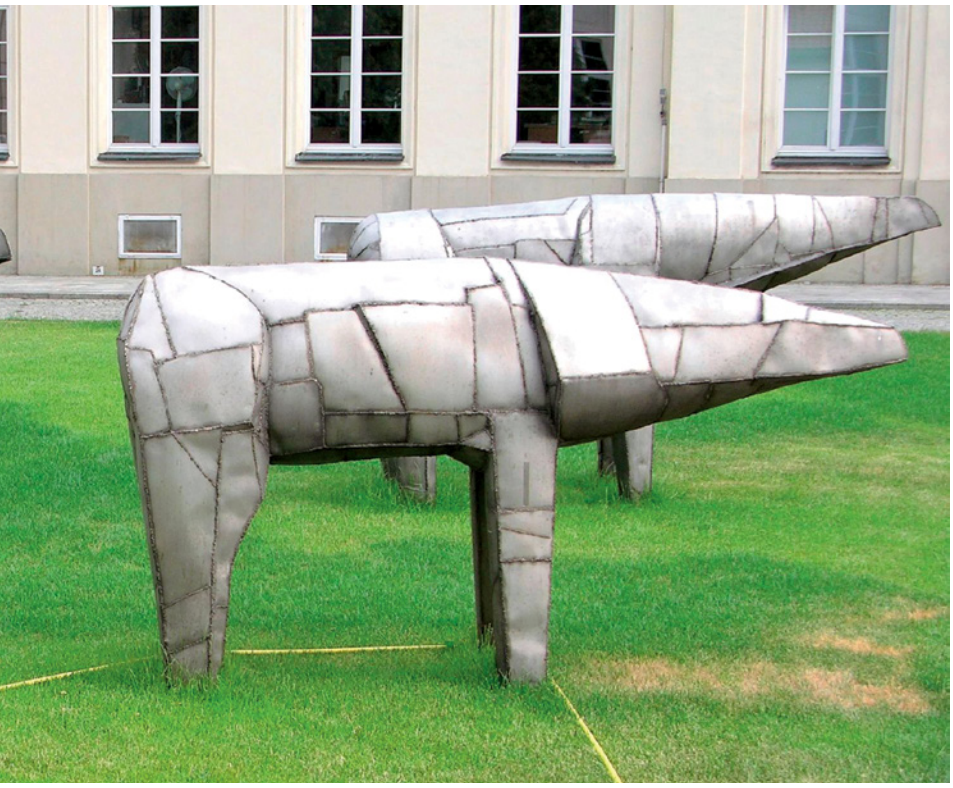

Do tkania używała m.in. końskiego włosia, lin, sznurów różnej grubości.

She used secondary raw materials for weaving, e.g. horse hair, ship ropes, and lengths of string of varying thicknesses.

3

1. *Nierozpoznani* w poznańskim parku Cytadela. Praca powstała w 2002 r.
The Unrecognized in the Citadel Park in Poznan. The work was created in 2002.

2. Cykl *Mutanty* był pokazywany przed pałacem Potockich w Warszawie.
The Mutants series was shown in front of the Potocki Palace in Warsaw.

3. Pracę *Embriologia* (1978–1980) można oglądać na wystawie *Abakanowicz. Totalna.*
Embryology (1978–1980) can be seen at the exhibition *Abkanowicz. Total.*

budziły zainteresowanie właśnie ze względu na swoją organiczność – tłumaczyła w jednym z wywiadów dr Anna Borowiec, kuratorka ubiegłorocznej wystawy *Magdalena Abakanowicz. Jesteśmy strukturami włóknistymi* w Muzeum Narodowym w Poznaniu.

FIGURY PRZESTRZENNE

Pierwszym gobelinom nadawała żeńskie imiona, np. Anna, Dorota, Kleopatra czy Andromeda i Desdemona. Od połowy lat 60. tworzyła już trójwymiarowe tkaniny, będące monumentalnymi kompozycjami zbliżonymi do rzeźby (od jej nazwiska zwane abakanami). Zwykle były pokaźnych rozmiarów, nierzadko na wystawach podwieszane do sufitu, miały uruchamiać myślenie o przestrzeni, drażnić. I drażniły, ale też budziły podziw, stały się dla artystki przepustką na światowe salony sztuki – w 1965 r. na Biennale w São Paulo doceniono je złotym medalem.
W latach 70. zaczęła wykorzystywać m.in. skrawki workowatego włókna, które albo zszywała albo spajała ze sobą żywicą syntetyczną – tę technikę wykorzystała m.in. w figurach *Alteracje* (obejmujące serie *Głowy*, *Plecy*, *Postaci siedzące*) oraz *Embriologia* – formach organicznych przypominających jaja, które zostają zauważone przez krytyków na Biennale w Wenecji w 1980 r. „*Głowy* odnoszą się do moich obaw, że przekraczając szybkość swojego biologicznego rytmu, człowiek

that we are fibrous structures, she saw the analogy of the structure of human skin and of our system of veins to leaves and trees. Her large fabrics and thick, textured, porous forms, which were created in the early 1960s, aroused interest precisely because of their organicity", explained Dr Anna Borowiec, the curator of last year's *Magdalena Abakanowicz: We Are Fibrous Structures* exhibition at the National Museum in Poznan.

SPATIAL FIGURES

Abakanowicz gave her first tapestries female names, such as Anna, Dorota, Cleopatra, Andromeda or Desdemona. From the mid-1960s, she created three-dimensional fabrics, which were monumental compositions similar to sculptures (called "abakans" after her name). They were often hung from the ceiling at exhibitions on account of their size. They were intended to prompt thinking about space. They were meant to irritate. And they actually did irritate, but they also aroused admiration. They became her ticket to the world of art salons – she was awarded a gold medal at the Biennale in São Paulo, Brazil, in 1965.
In the 1970s, she began to use, e.g. scraps of sack-making fibre, which she either sewed or bonded with synthetic resin – she utilized this technique (and others) in the figures she titled *Alterations* (including *Heads*, *Backs*, *Seated Figures*) and *Embryology* – organic forms resembling eggs that captu-

Rzeźby przypominające zniszczone cierpiące ciała wyrażały spostrzeżenia na temat ludzkiej kondycji.

Sculptures resembling a broken, suffering call expressed perceptions about the human condition.

traci zdolność medytacji" – pisała. Biennale w Wenecji było ważne jeszcze z jednego powodu – tam Abakanowicz poznała przedsiębiorcę Giuliana Gori, który zamówił u niej rzeźby do swojego ogrodu sztuki pod Florencją. Kompozycję złożoną z 33 monumentalnych postaci nazwała *Katharsis*. To pierwsza praca artystki w przestrzeni publicznej. – Była zbiorem tworów odlanych z brązu kształtem przypominających trochę człowieka, trochę sarkofag. Stała się przełomem w jej twórczości, potem powstały kolejne figury przestrzenne, dość wspomnieć siedem kamiennych kręgów *Negev*, które stanęły w Izraelu, grupę 112 postaci z żeliwa *Nierozpoznani* z poznańskiego parku Cytadela czy wreszcie *Agorę*, czyli instalację 106 bezgłowych i bezramiennych rzeźb z żelaza z chicagowskiego Grant Parku – opowiada Iwona Dorota Bigos, kuratorka trwającej właśnie w Muzeum Narodowym we Wrocławiu wystawy *Abakanowicz. Totalna*.

POWRÓT DO PRZESZŁOŚCI

Wielkoformatowe prace, które sama określała jako „przestrzenie kontemplacyjne", były opowieściami o wspólnocie. Rzeźby przypominające zniszczone cierpiące ciała wyrażały zaś spostrzeżenia na temat ludzkiej kondycji. W najbardziej znanym cyklu *Tłum* podkreślała anonimowość w masie, utraconą tożsamość. W późniejszej serii *Gry wojenne* wykorzystała pnie i konary starych drzew, z których stworzyła symbole życia i śmierci, łącząc ze sobą płótno, metal i drewno.

Co ciekawe, na początku lat 90. wzięła udział w konkursie na rozbudowanie osi urbanistycznej w Paryżu i opracowanie planu jednej z dzielnic. – Wygrała go. Zaproponowała wizjonerską koncepcję, czyli projekt wieżowców o organicznych kształtach nawiązujących do obrośniętych zielenią drzew. Budynki miały mieć baterie zasilane słońcem. Już wtedy myślała ekologicznie. Zresztą do abakanów też używała materiałów z recyklingu, w pracach figuratywnych wykorzystywała worki jutowe po zbożu i kartoflach – podkreśla Iwona Dorota Bigos. Projekt dzielnicy nie został jednak zrealizowany.

W połowie lat 50. wyszła za mąż za inżyniera Jana Kosmowskiego, który wraz z jej asystentami towarzyszył artystce przez całe życie.

red the attention of the critics at the Venice Biennale in 1980. "*Heads* refer to my fears that once people exceed their biological rhythm, they lose the ability to meditate", she wrote. The Venice Biennale was important for another reason – this was where Abakanowicz met the entrepreneur Giulian Gori, who ordered sculptures for his art garden near Florence. She named the resulting composition of 33 monumental figures *Katharsis*. This was the artist's first work for the public space. "It was a collection of bronze objects that looked a little human, and a little like sarcophaguses. It was a watershed for her. More spatial figures followed. You only have to look at the seven *Negev* stone circles erected in Israel, *The Unrecognized* - 112 cast iron figures in Citadel Park in Poznan, or the *Agora* installation of 106 headless and armless iron sculptures in Grant Park in Chicago", says Iwona Dorota Bigos, curator of the *Abakanowicz: Total* exhibition currently on display at the National Museum in Wroclaw.

BACK TO THE PAST

The large-scale works that Abakanowicz referred to as "contemplative spaces" were stories about the community. Sculptures resembling damaged suffering bodies expressed observations about the human condition. In her most famous series, *The Crowds*, she emphasized the anonymity and loss of identity of being a crowd. In a later series, *War Games*, she used trunks and branches of old trees, from which she created symbols of life and death, combining canvas, metal and wood.

Interestingly, in the early 1990s, she took part in a competition to extend the urban axis in Paris and design a plan for one of the districts. "And she won it. She proposed a visionary concept, i.e. a design of organic skyscrapers that alluded to trees overgrown with greenery. The buildings were to be powered by solar batteries. Even then, she was thinking ecologically. She also used recycled materials for her abakans, and jute sacks for cereals and potatoes in her figurative works", emphasizes Bigos. However, the district design was not implemented.

In the mid-1950s, she married Jan Kosmowski, an engineer, who accompanied the artist, to-

Magdalena Abakanowicz w swojej pracowni, rok 1999.
Magdalena Abakanowicz in her studio, 1999.

©ARKADIUSZ PODSTAWKA (4), GETTYIMAGES (2), RADOMIL/WIKIPEDIA, ADRIAN GRYCUK/WIKIPEDIA

– Była zdecydowana, stanowcza, ale też empatyczna. Utrzymywała bliskie relacje z siostrą i rodzicami. W dzieciństwie była świadkiem tragicznego zdarzenia, kiedy Niemcy odstrzelili jedną rękę jej matce. Zresztą wojna i to, co przeżyła jako młoda dziewczyna, miały spory wpływ na jej twórczość, rozmyślania o naturze człowieka – opowiada Bigos.

O ile na początku artystycznej drogi Abakanowicz podkreślała fascynacje materią, o tyle w ostatnim okresie pytana o komentarze do prac wspominała tatarskie korzenie, powoływała się na przeżycia wojenne czy ujawniała stosunek do PRL-owskiej rzeczywistości. – Pracuję ciągle nad tą samą dawną historią, dawną jak sama egzystencja, opowiadam o niej, o lękach, rozczarowaniach i tęsknotach, które niesie – mówiła. Zmarła 20 kwietnia 2017 r., pozostawiając dorobek w zbiorach ponad 70 muzeów i kolekcji na całym świecie. Najwięcej jej prac znajduje się jednak w Muzeum Narodowym we Wrocławiu. ■

gether with her assistants, throughout her life.

"She was determined, firm, but also empathetic. She had a close relationship with her sister and parents. As a child, she witnessed a tragic event when Germans shot off her mother's arm. The war and what she experienced as a young girl had a significant impact on her work and on her reflections on the nature of man", says Bigos.

Whereas Abakanowicz emphasized her fascination with matter at the outset of her career, during its final phase, she recalled her Tatar roots, cited her wartime experiences, and said what she thought of the Polish People's Republic. "I am constantly working on the same old history, as old as existence itself. I talk about it, about fears, disappointments and longings it carries", she said. She died on 20 April 2017, leaving her legacy in over 70 museums and in collections around the world. The largest collection of her works can be seen in the National Museum in Wroclaw. ■

DOBRY POMYSŁ

GREAT IDEAS

tekst | by **PIOTR KOLASA**

Każdego dnia na świecie powstają start-upy, które chcą zmienić świat na lepsze. Przeglądamy te najbardziej innowacyjne. Zwróćcie na nie uwagę.

New start-ups, changing the world for the better, are springing up every day. Here, we review some of the most innovative. These are the ones worth keeping an eye on.

01 ODSALANIE I OCZYSZCZANIE

Ocieplenie klimatu, wzrost liczby ludności czy zmiany demograficzne to tylko niektóre czynniki wpływające na rosnący niedobór wody. Według Światowej Organizacji zdrowia do 2025 r. połowa światowej populacji będzie mieszkać na obszarach dotkniętych jej niedostatkiem. Toruński start-up Nanoseen wychodzi temu problemowi naprzeciw. Naukowcy z tej nanotechnologicznej organizacji opracowali tzw. nanomembrany NanoseenX, które oczyszczają i odsalają wodę m.in. z zanieczyszczeń bez użycia energii czy ciśnienia. Jest to pierwsze i jedyne takie rozwiązanie na świecie. Brawo Polacy!

DESALINATION AND PURIFICATION

Climate change, population growth and demographic changes are just some of the factors contributing to the growing water scarcity. According to the World Health Organization, half the world's population will be living in areas deprived of water by 2025. Enter Nanoseen, a start-up from Torun. Scientists from this nanotechnology organization have developed NanoseenX nanomembranes. These purify and desalinate water without the use of energy or pressure. This is the first, and so far only, such solution in the world. Props to the Poles.

nanoseen.com

ŚRODOWISKO ■ ENVIRONMENT

Nanomembrany NanoseenX oczyszczają i odsalają wodę z zanieczyszczeń.

NanoseenX nanomembrane purify and desalinate water without the use of energy or pressure.

DLA KOBIET ■ FOR WOMEN

02 EKOELEGANTKI

Koniec z kupowaniem sukienki tylko na jedną okazję. Wardrobe to aplikacja, dzięki której możesz wypożyczyć dowolne ubranie, buty, a nawet markową torebkę. Wystarczy wybrać model, rozmiar, a wymarzone szpilki będą twoje. Na chwilę. Np. wypożyczenie ekstrawaganckiej kreacji od Givenchy na cztery dni kosztuje 100 zł.

ECO-FASHIONISTAS

No more buying a dress for every occasion. *Wardrobe* is an application that allows you to rent clothes, shoes and even brand-name handbags when required. The stilettos of your dreams can be yours. At least for a while. All you need do is choose the model and the size. To give you an example, borrowing an extravagant creation from Givenchy for four days costs PLN 100.

joinwardrobe.com

Dzięki aplikacji Wardrobe za niewielkie pieniądze masz szansę ubierać się u najlepszych projektantów.
With *Wardrobe* app you can rent designer clothes for little money.

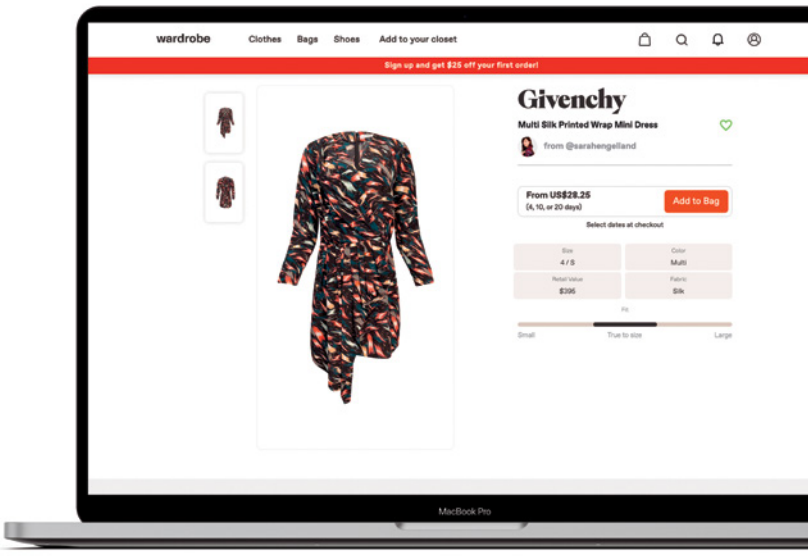

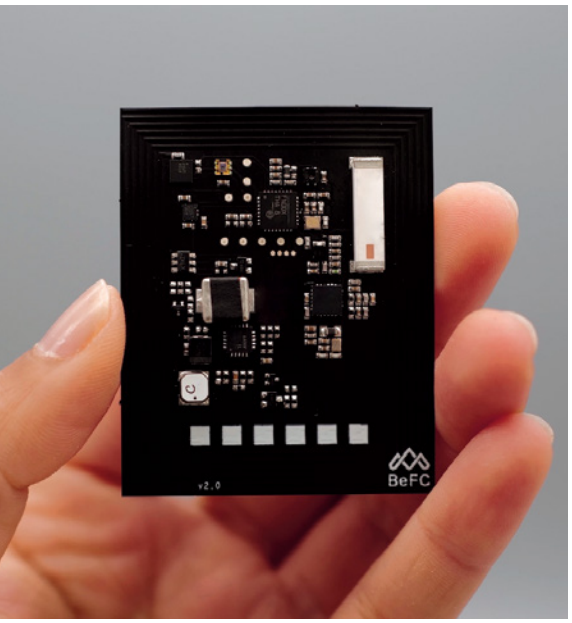

Rozwiązanie Bioenzymatic Fuel Cells wykorzystuje jedynie enzymy i celulozę, by wytworzyć energię.

The Bioenzymatic Fuel Cells solution only uses enzymes and cellulose to produce energy.

03 ENERGIA Z PAPIERU?

Projekt Bioenzymatic Fuel Cells zwyciężył w ostatnim konkursie Startup Contest, podczas którego zaprezentowane pomysły oceniano pod kątem m.in. potencjału biznesowego i innowacyjności. Start-up stworzył technologię umożliwiającą wytwarzanie energii elektrycznej z papieru i wody. Jak to możliwe? Rozwijany przez BeFC system ogniw biopaliwowych można obsługiwać za pomocą kropli roztworu – od wody z kranu po inne płyny biologiczne. Rozwiązanie wykorzystuje jedynie enzymy i celulozę, czyli zwykły papier, a zatem jest zrównoważoną i przyjazną dla środowiska metodą wytwarzania energii.

ENERGY FROM PAPER?

The Bioenzymatic Fuel Cells project won the last Startup Contest. Business potential and innovation were two of the criteria against which the submissions were assessed. This start-up has created a technology that enables electricity to be generated from paper and water. How is this possible? The biofuel cell system developed by BeFC can operate with a drop of solution - from tap water to other biological fluids. The solution uses only enzymes and cellulose, i.e. ordinary paper, and is therefore a sustainable and environmentally friendly method of generating energy.

befc.global

ŚRODOWISKO ■ ENVIRONMENT

04 BĄDŹMY W KONTAKCIE

Czy kiedykolwiek po urlopie dostaliście niebotyczny rachunek za roaming? Lub desperacko szukaliście na lotnisku darmowego wi-fi albo miejsca, gdzie możecie kupić lokalną kartę do telefonu? Czas na bardziej innowacyjny sposób zarządzania kontaktem ze światem. Airalo to wirtualna karta e-SIM, którą w niemal dowolnym kraju na świecie i w dowolnym momencie możecie doładować, by swobodnie korzystać z internetu i telefonu, a przy okazji na bieżąco kontrolować koszty.

LET'S STAY IN TOUCH

Have you ever received a sky-high roaming bill after your vacation? Have you ever been desperately looking for free wi-fi at an airport? Or have you ever gone frantic trying to buy a local phone card? Time for a more innovative way to manage your contact with the world. Airalo is a virtual e-SIM card that can be topped up almost anywhere anytime, giving you ready access to the Internet and your telephone, while keeping costs down.

airalo.com

PODRÓŻOWANIE ■ TRAVELLING

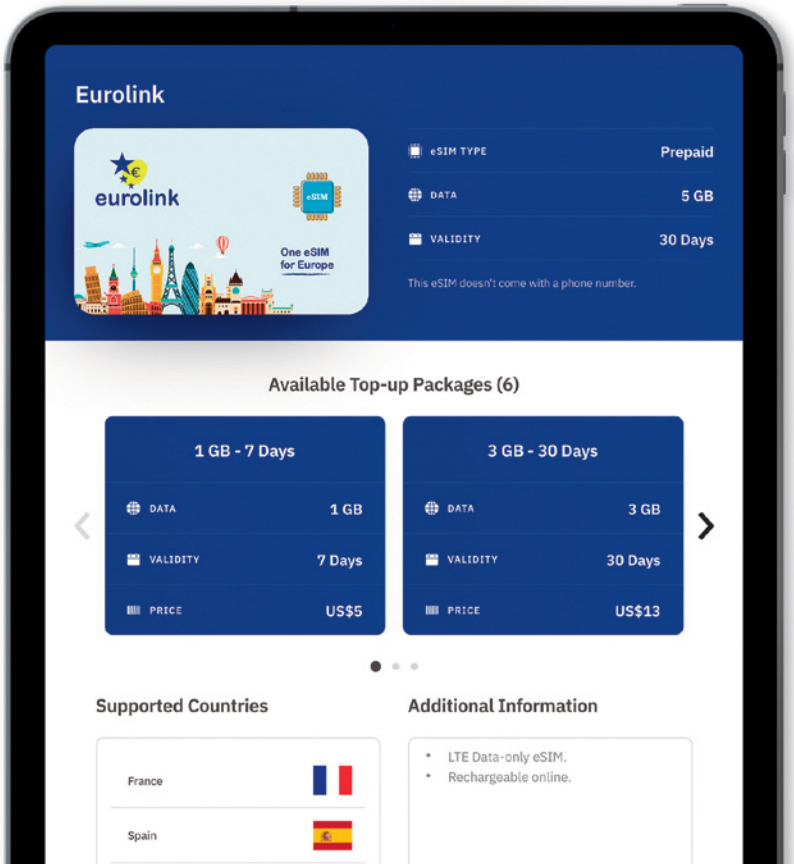

Na każdy bagaż nakładana jest jednorazowa blokada bezpieczeństwa dostępna w lokalnych punkach LuggageHero.

Each piece of luggage has a single-use security lock available at your local LuggageHero service point.

05

ZOSTAW TO

Doba hotelowa zwykle zaczyna się około godz. 15, a ty już o 7 jesteś na miejscu i nie wiesz, co zrobić ze swoją ciężką walizką? Start-up LuggageHero stworzył aplikację, która pomaga w znalezieniu najbliższej, certyfikowanej przechowalni bagażu. Do dyspozycji jest 1100 lokalizacji w ponad 40 miastach na całym świecie.

LEAVE IT

What do you do when you arrive at the hotel at 7 am but your check-in time is 3 pm and you have some heavy suitcases to carry? Luggage Hero has created an application that allows you to find the nearest certified luggage storage facility. There are over 1,100 locations at your disposal.

luggagehero.com/pl

PODRÓŻOWANIE ■ TRAVELLING

ŚRODOWISKO ■ ENVIRONMENT

06

DACH SŁONECZNY

Całkowita niezależność energetyczna. Brzmi jak utopia? Teraz już nie – polska firma SunRoof opracowała dachy solarne, których innowacyjność polega na tym, że panele fotowoltaiczne nie są montowane na domach – panel jest jednocześnie dachem. Takie rozwiązanie nie tylko lepiej wygląda, ale też jest bardziej wydajne. Firma przekonuje, że przy użyciu jej produktu można wytworzyć więcej energii z jednego metra kwadratowego niż przy użyciu rozwiązań konkurencji.

SOLAR ROOF

Total energy independence. Utopia? Not anymore. The Polish company *SunRoof* has developed solar roofs. The photovoltaic panels are not installed on the roof - the panel itself is the roof. This solution not only looks better, but is also more efficient. The company claims that their product leaves the competition in the dust in terms of energy produced per square metre.

sunroof.se

Dach solarny jest tak zaprojektowany, żeby maksymalnie wykorzystać potencjał energetyczny konkretnego domu.

The solar roof is designed so as to use the energy capacity of a house to its full potential.

Positive Carbon to specjalny monitor, który kontroluje i analizuje odpady spożywcze.

Positive carbon is a special monitor that controls and analyses food waste.

ŚRODOWISKO ■ ENVIRONMENT

07 NIE KUPUJ TYLE

Każdego roku na świecie marnuje się 1,3 mld ton żywności nadającej się do spożycia. Ten start-up powstał po to, aby ograniczyć wyrzucanie jedzenia. Positive Carbon to specjalny monitor, który kontroluje i analizuje odpady spożywcze. Dzięki niemu możemy zaoszczędzić nawet do 50 proc. żywności. I chociaż firma współpracuje z hotelami, restauracjami i placówkami opieki zdrowotnej, Positive Carbon zadziała także w małym gospodarstwie domowym.

DONT BUY THIS MUCH

Every year, 1.3 billion tonnes of edible food is wasted worldwide. This start-up was created to reduce food waste. Positive carbon is a special monitor that controls and analyses food waste. As much as 50% of the food currently wasted can now be saved. The company works with hotels, restaurants and healthcare facilities, as well as small households.

positivecarbon.org

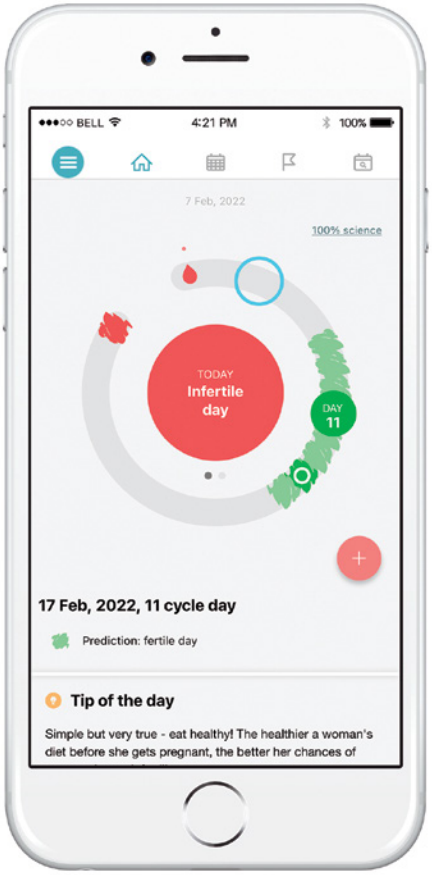

Aplikacja OvuFriend powiadomi użytkowniczkę, jeśli wykryje coś niepokojącego. The OvuFriend app will notify its user if it detects anything abnormal.

08 OSOBISTY ASYSTENT

Dzięki algorytmom sztucznej inteligencji aplikacja OvuFriend pozwala na codzienne kontrolowanie gospodarki hormonalnej. System na bieżąco analizuje cykle miesiączkowe, odczuwalne objawy, a nawet nastrój. Powiadomi, jeśli wykryje coś niepokojącego. Oczywiście nie zastąpi wizyty u lekarza, ale na pewno nie zaszkodzi.

PERSONAL ASSISTANT

The OvuFriend application uses AI to help you balance your hormones. The system analyses your menstrual cycles, symptoms, and even your mood, on an ongoing basis. It will notify you if it detects anything abnormal. This is obviously not meant to replace regular medical check-ups, but it will certainly not do you any harm.

ovufriend.pl

ZDROWIE ■ HEALTH

© ADOBE STOCK (3), UNSPLASH (7), M.P.

AC
HOTELS
MARRIOTT
THE PERFECTLY
PRECISE HOTEL
AC
Hotel by Marriott Krakow
al. 3 Maja 51, 30-062 Kraków | www.ackrakow.com | +48 12 629 97 00

ormiańska **UCZTA**

ARMENIAN CUISINE

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

Tradycje kulinarne Armenii liczą tysiące lat. To kuchnia niezwykle bogata, a jej podstawę stanowią jagnięcina, bakłażan i chleb lawasz.

Armenia's culinary traditions are thousands of years old. This cuisine is extremely rich, and its basis is lamb, eggplant and lavash bread.

← LAHMADŻUN Lahmacun

Cienki chrupiący placek z równie cieniutką warstwą mielonego mięsa, często mocno przyprawionego. Lahmadżun w Armenii kupimy niemal na każdym rogu. Czasem służy do zawinięcia innych składników lub ma na wierzchu też różne inne dodatki.
A thin, crunchy pie with an equally thin layer of minced meat, often heavely seasoned. We can buy Lahmajun in Armenia on almost every corner. Sometimes it is used as a wrap or it has additives other than meat on top.

↓ TAN

Popularny orzeźwiający napój z rozcieńczonego wodą ormiańskiego jogurtu matsun. Przeważnie z dodatkiem soli, czasem z ziołami. Znajdziemy go w każdym sklepie.
A popular refreshing drink from water-diluted Armenian matsoni yogurt. Mostly with salt, sometimes with herbs. We'll find it in every store.

Matsun ma inną mikroflorę niż jogurty reszty Europy.

Matsoni has a different microflora to that of any other yoghurt in Europe.

↑ BASTURMA

To wędlina z chudej wołowiny, mocno przyprawionej i długo suszonej na powietrzu. Znana od wieków – jej wyrób był sposobem na zakonserwowanie mięsa. Dziś robi się ją z najlepszych części tuszy wołowej, na przykład z polędwicy.
It's a type of cold meat made of lean beef, highly seasoned and air-dried for a long time. It's known for centuries - back in the day its production was a way of preserving meat. Today it is made from the best parts of beef, for example, sirloin.

↑ MANTI

Manti to pierożki znane w kuchniach państw kaukaskich, w Rosji, w Azji Środkowej, a nawet na Dalekim Wschodzie. Ich ormiańska wersja to pierożki otwarte u góry, napełnione mięsemi zapieczone, podawane z jogurtem lub kwaśną śmietaną, czasem jako dodatek do klarownej zupy w typie rosołu.
Manti are dumplings known in the cuisines of Caucasian countries, in Russia, Central Asia and even in the Far East. The Armenian version of dumplings is open at the top, filled with meat and baked, served with yoghurt or sour cream, at times as an addition to a clear broth-type soup.

Pierożki manti są szczególnie popularne na zachodzie Armenii.

Manti dumplings are especially popular in the west of Armenia.

↓ KAWA COFFEE

Na kawę w Armenii mówi się „soorj". Zmielone na bardzo drobny proszek ziarna miesza się w tygielku z zimną wodą, z opcjonalnym dodatkiem cukru, i stawia nad ogniem do zagotowania. Podaje się bardzo gorące w maleńkich filiżankach. Uwaga – to bardzo mocna kawa!
Coffee in Armenia is called "soorj". The grains, ground to very fine powder, are mixed in a crucible with cold water, with the optional addition of sugar, and put on a fire to boil. It is served very hot in tiny cups. Be aware - this is a very strong coffee!

← SZASZŁYK Shashlik

Mimo podobieństw do kuchni sąsiadów (np. Turcji) w ormiańskim szaszłyku całkiem często gości wieprzowina. Mięsa przyrządzane na grillu są tu ogólnie określane jako „chorować". Charakterystyka lokalna to małe kawałki mięsa nadziane na szpadki. Oprócz wieprzowiny oczywiście używa się też jagnięciny, wołowiny i kurczaka. Najpopularniejsza marynata składa się z cebuli, czarnego pieprzu oraz bazylii.
Despite many similarities to the cuisine of the neighbours (e.g. Turkey), pork is quite often found in Armenian shashlik. Grilled meats are generally referred to as "khorovats". In addition to pork, also lamb, beef and chicken are used. The most popular marinade consists of onion, black pepper and basil.

← LAWASZ Lavash

Podstawa ormiańskiej kuchni i jej „narodowe" pieczywo. Jest nawet wpisany na listę niematerialnego dziedzictwa UNESCO. Mimo sporów lawasz najprawdopodobniej powstał właśnie na terenach Armenii i stamtąd rozpowszechnił się po okolicy, m.in. Iranie i Azerbejdżanie. Lawasz to cienkie pieczywo tradycyjnie przygotowywane bez dodatku drożdży, pieczone w bardzo gorącym glinianym piecu. W Armenii ma kształt wydłużonej elipsy. Świeżo upieczony jest miękki i elastyczny.
It's the basis of Armenian cuisine and its "national" bread. It is even inscribed on the UNESCO Intangible Heritage List. Despite some disputes, the lavash was most likely created in Armenia and from here it spread around the region, including to Iran and Azerbaijan. Lavash is a thin bread, traditionally prepared without the addition of yeast, baked in a very hot clay oven. In Armenia, it has the shape of an elongated ellipse. Freshly baked, it is soft and supple.

↓ CHASZ Khash

Gotowany w Armenii od stuleci. Chasz to gęsta zupa z bardzo długo gotowanych jagnięcych lub baranich nóżek, czasem używa się też wołowych lub wieprzowych. Obróbka cieplna trwa na tyle długo, że wszystko staje się bardzo miękkie, a wywar esencjonalny. Do chaszu dodaje się pokruszony suchy lawasz i dużo czosnku. Jedzenie tej potrawy to w Armenii prawdziwy rytuał.
Cooked in Armenia for centuries. Khash is a thick soup made of lamb or mutton legs cooked for a long time. Sometimes beef or pork is also used. The long heat treatment makes everything very soft and the broth becomes really essential. Crushed dry lavash and lots of garlic are added to the soup. Eating this dish is a real ritual in Armenia.

Ormianie uważają, że zupa chasz ma potencjał leczniczy.

Armenians believe that khash soup has healing properties.

↑ BOREK

Placuszki z ciasta filo lub ciasta na pieczywo nadziewane serem, szpinakiem lub mielonym mięsem. O ile w krajach ościennych często przeważa jeden rodzaj borka, to w Armenii spotkamy ich całą rozmaitość. Serwowane w restauracjach, na ulicach jako przekąska, często przygotowywane też w domach.
Pancakes made of filo pastry or bread dough, stuffed with cheese, spinach or minced meat. While in neighbouring countries one type of borek is often predominant, in Armenia we can find a whole range of them. They are served in restaurants, in the streets as a snack and often prepared at home.

↑ ZHINGYALOV HATS

Te unikatowe chlebki mają ziołowe nadzienie. Ważne, aby dzikich i ogrodowych ziół było co najmniej 10 gatunków, ale bywa, że jest ich i 20. Liście o delikatnym smaku umiejętnie miesza się z aromatycznymi. Chlebki piecze się na specjalnej wypukłej patelni zwanej sa lub sajin.

These unique flatbreads have herbal filling. It is important that there are at least 10 species of wild and garden herbs, but sometimes there are as many as 20. Leaves with a delicate flavour are skillfully mixed with aromatic ones. Breads are baked on a special pan with a convex shape called sa or sajin.

↑ CIG KOFTE

Danie z surowego mięsa popularne również w Turcji. Cig kofty robi się z utłuczonego z wodą i cebulą bulguru (czyli kaszki pszennej) oraz chudego, surowego mięsa również utłuczonego z przyprawami na niemal gładką masę. Po wymieszaniu i dodaniu ziół kofty formuje się rękoma w niewielkie paluszki.

It's a raw meat dish, also popular in Turkey. Cig Kofte is made of bulgur mashed with water and onion and lean raw meat, also mashed with spices to almost smooth mass. After adding herbs, the mix is formed into small "fingers" by hand.

← DOLMA

To prawdopodobnie w Armenii udomowiono winorośl, więc nic dziwnego, że dolma, czyli małe gołąbki zawinięte w jej liście, zjemy tu na każdym kroku. Zwykle podają je tu z jogurtem z dodatkiem mięty.

It is probably in Armenia where the grapevine was domesticated, so it's no wonder that dolma, or small grapevine leave rolls are eaten here at every turn. Usually, they are served with yoghurt and mint.

W czasie gotowania do harisy dodaje się dużo roztopionego masła.

While cooking harisa, lots of melted butter is added to it.

← HARISA

Narodowe danie Armenii. Podaje się je m.in. na Wielkanoc. To gęsta potrawa o konsystencji podobnej do owsianki, ugotowana z łamanych ziaren pszenicy z dodatkiem jakiegoś mięsa, na przykład jagnięciny lub kawałków kurczaka. Łamane, a potem suszone lub podprażane ziarna pszenicy to korkot.

The national dish of Armenia. It's served, for instance during Easter. It is a thick, oatmeal-like dish, cooked from broken wheat grains with the addition of meat, e.g. lamb or pieces of chicken. Cracked, and then dried or roasted wheat grains are called korkot.

→ TJVJIK

Bardzo popularne i proste danie – tjvjik to po prostu smażona jagnięca, wołowa lub cielęca wątróbka krojona w paski lub kostkę, obtoczona wcześniej w mące. Podawana w towarzystwie sałatki z pomidorów, z dużą ilością natki pietruszki i szczypiorku/dymki. Do smażenia wątróbki czasem dodaje się cebuli, ale nie w takiej ilości, jaką znamy z naszej polskiej kuchni.
A very popular and simple dish - tjvjik is simply fried lamb, beef or veal liver, cut into strips or cubes, previously dipped in flour. It's served with tomato salad, with lots of parsley and chives or spring onions. Onion is sometimes added while frying the liver, but not in the amount we know from our Polish cuisine.

Rośliny strączkowe to stały element diety Ormian.

Legumes are a permanent fixture in the Armenian diet.

↓ TOPIK

Oryginalna i sycąca wegetariańska przekąska. Topik (lub topig) to kulka z pasty z ciecierzycy, ziemniaków i – czasem – mąki. Zawiera też nadzienie, w którego skład wchodzą: rodzynki koryntki, orzechy, cebula, tahini i zioła.
An original and filling vegetarian snack. Topik (or topig) is a ball made of chickpea paste, potatoes and – sometimes – flour. It also contains filling, which includes: currants, nuts, onion, tahini and herbs.

↑ TARHANA

To nie potrawa, a raczej magiczny składnik. Tarhana znana jest nie tylko w Armenii, ale też np. na Bałkanach czy w Grecji. To właściwie zupa w proszku, którego można też używać do zagęszczania sosów i potraw. Tarhanę robi się, susząc mieszankę mąki i jogurtu. W Armenii zamiast jogurtu jest to matsun – fermentowany produkt z mleka podobny do jogurtu.
It is not a dish, but rather a "magic ingredient". Tarhana is known not only in Armenia, but also, for example, in the Balkans or Greece. It's actually a powdered soup that can also be used to thicken sauces and other dishes. Tarhana is made by drying a mixture of flour and yoghurt. In Armenia, instead of yogurt, matzoon – a fermented milk product, similar to yogurt – is used.

© SHUTTERSTOCK (3), ADOBE STOCK (13)

JESZCZE PIĘKNIEJSZA

MORE BEAUTIFUL

Kosmetyki i suplementy, które stosujemy po okresie zimowym, powinny być szczególnie bogate w składniki odżywcze i regenerujące.

Cosmetics and supplements that we use after winter time should be particularly rich in nutrients and regenerating substances.

ROZŚWIETLANIE
Illumination

Krem redukujący zmarszczki oraz rozświetlający skórę z 24-karatowym złotym peptydem od Yoskine. Dzięki skoncentrowanym składnikom odmładzającym i rewitalizującym działa jak rozświetlający lifting. Udoskonala, wygładza i idealnie napina skórę.

A cream from Yoskine with a 24-carat golden peptide. Thanks to concentrated rejuvenating and revitalizing ingredients, it acts as an illuminating facelift. It refines, smoothes and tightens the skin.

cena | price: PLN 50,90, 50 ml

WZMOCNIENIE
Strengthening

Dzięki aktywnym składnikom (wielopeptydowa formuła Bio-Pilixin) to serum do rzęs eliminuje uszkodzenia spowodowane przez produkty kosmetyczne. Skutecznie zmniejsza także ich wypadanie, wzmacniając integralność każdej rzęsy wewnątrz i na zewnątrz.

Thanks to its active ingredients (Bio-Pilixin multi-peptide formula), this eyelash serum eliminates damage caused by cosmetic products. It also effectively reduces hair loss, strengthening the integrity of each lash inside and out.

trycholabs.pl cena | price: PLN 268, 6 ml

STYMULACJA
Stimulation

Masażer stymulujący skórę głowy jest wielofunkcyjnym narzędziem przeznaczonym do wszystkich rodzajów włosów, zaprojektowanym ze specjalnego delikatnego sylikonu. Jego głównym celem jest wsparcie procesu kuracji, a jedną z kluczowych funkcji – delikatne złuszczanie nagromadzonego osadu ze skóry głowy. Może być stosowany podczas mycia szamponem lub w trakcie nakładania lotionu na skórę głowy (pomoże w rozprowadzeniu preparatu i pobudzi krążenie).

This scalp stimulating massager is a multifunctional tool designed for all hair types. It is made of special, delicate silicone to support the treatment process. One of the key functions of the massager is to gently exfoliate the scalp skin. It can be used while shampooing your hair or when applying lotion to the scalp (the tool will help to distribute the product and it'll stimulate blood circulation).

trycholabs.pl cena | price: PLN 87

UJĘDRNIANIE
Firming

Przeciwzmarszczkowy krem od ZO SKIN do pielęgnacji skóry wokół oczu. Dzięki składnikom aktywnym – retinolowi i peptydom – stymuluje produkcję kolagenu, przez co zmarszczki stają się mniej widoczne, a skóra nabiera jędrności.

This anti-wrinkle cream from ZO SKIN is designed to care for the skin around the eyes. Thanks to its active ingredients - retinol and peptides - it stimulates natural production of collagen, which makes wrinkles and fine lines less visible and the skin firmer.

cena | price: PLN 560

ODMŁADZANIE
Rejuvenation

Medilâge anti âge to zaawansowana suplementacja łącząca opatentowane składniki. AstaPure Arava i TetraSOD wpływają na zmniejszenie liczby zmarszczek oraz nawilżają skórę.

Medilâge anti âge is an advanced supplementation combining patented ingredients. AstaPure Arava and TetraSOD radically reduce the number of wrinkles and improve skin hydration and elasticity.

cena | price:
PLN 450, 30 cap.

UWODZENIE
Seduction

Czarny pieprz, paczula, drzewo sandałowe – to tylko niektóre nuty, jakie odnajdziecie w zmysłowym, zwiewnym, odświeżającym i zuchwałym zapachu Secret III Voile de Chypre.

Black pepper, patchouli, sandalwood - these are just some of the notes you will find in this sensual, airy, refreshing and bold smell.

cena | price:
PLN 495, 30 ml

©ADOBE STOCK, M. P.

NINAMOUNAH
GIORGIO ARMANI
ISSEY MIYAKE
BOGLIOLI
BERLUTI

LUŹNA KLASYKA

CASUAL CLASSIC

Ponadczasowy minimalizm sprawdzi się w każdej sytuacji. Pamiętajcie jednak o przemyślanych dodatkach, to one zwykle grają pierwsze skrzypce waszego looku.

Timeless minimalism will work in any situation. However, you need to remember about matching accessories as they're what usually plays the first fiddle.

1

2

3

7

6

5

4

1. T-shirt COMME DES GARÇONS PLAY, 418 zł COMME DES GARÇONS PLAY T-shirt PLN 418 **2. Referencyjne słuchawki Mark Levinson 5909 z certyfikacją Hi-Res Audio, JBL, 4999 zł** Reference headphones Mark Levinson 5909 with Hi-Res Audio certification, JBL, PLN 4999 **3. Krótkie spodnie PRADA, 2049 zł** Short pants, PRADA, 2049 PLN **4. Bransoletka CALVIN KLEIN, 209 zł*** Bracelet, CALVIN KLEIN, PLN 209* **5. Woda perfumowana BVLGARI Wood Essence, 459 zł*** BVLGARI Wood Essence, Eau de Parfum, PLN 459* **6. Okulary przeciwsłoneczne CALVIN KLEIN, 429 zł*** CALVIN KLEIN Sunglasses, PLN 429* **7. Zegarek AVIATOR, 1574 zł** AVIATOR watch, 1574 PLN

produkt dostępny w sklepach Baltona Duty Free na Lotnisku Chopina lub na sklep.baltona.pl
**product available at* at Baltona Duty Free stores at Chopin Airport or at *sklep.baltona.pl*

© M. P. , I MAXTREE

PRESTIGE ZONE

RELAKS W ZAMKU
Relaxation in a castle

Tu rozpieszcza się zmysły. Doskonałym jedzeniem na bazie naturalnych składników, także w wersji wege oraz bez glutenu. Holistycznymi zabiegami w pierwszym Spa by L'Occitane w Polsce oraz różnymi formami odpoczynku. Romantyczny piknik na trawie, w cieniu drzew, weekendowe zajęcia jogi, a może spacer wśród malowniczych stawów, po terenie objętym ochroną przyrody? Wrażenie robią też tarasy wypoczynkowe, nowoczesny przeszklony basen oraz piwniczka z winami. Jednak największą atrakcją tego miejsca jest wystawa sztuki na łonie natury.

Here you can pamper your senses with excellent food, based on natural ingredients, also in vegeterian and gluten-free versions, and with holistic treatments and various forms of leisure. It's the first Spa by L'Occitane in Poland. A romantic picnic on the grass, in the shade of trees, weekend yoga classes, or maybe a walk among picturesque ponds in a protected area? The leisure terraces, the modern swimming pool with glass walls and the wine cellar are also impressive. However, the biggest attraction of this place is an art exhibition in the bosom of nature.

więcej | more: ***uroczysko7stawow.pl***

OSOBISTE OPOWIEŚCI Personal stories

Połączenia klasycznych kształtów z abstrakcyjnymi wzorami i motywami – takie są rzeźby Jacka Opały, artysty z Bolesławca, którego prace wystawiano zarówno w Polsce, jak i m.in. w Czechach, Niemczech, Holandii czy USA. Do końca marca można je też oglądać w przestrzeniach MCC Mazurkas Conference Center&Hotel w Ożarowie Mazowieckim.

Non-obvious combinations of classic shapes with unreal patterns and motifs - such are the sculptures of Jacek Opała, an artist from Bolesławiec, whose works have been exhibited both in Poland and abroad, e.g. in the Czech Republic, Germany, the Netherlands and the USA. You can also admire them until the end of March in the prestigious MCC Mazurkas Conference Center & Hotel in Ożarów Mazowiecki.

więcej | more: ***emotionsart.pl***

PRZYWRÓCONA MŁODOŚĆ Youth restored

Naturalny efekt świeżej, odmłodzonej, wypoczętej twarzy w mniej niż godzinę? Ależ tak, dzięki jednemu z tzw. zabiegów lunchowych. Warszawska Klinika Strzałkowski słynie z autorskich metod przywracania naturalnego piękna. Jedną z nich jest botulina podawana metodą Strzałkowskiego. Zabieg jest skuteczny, mało inwazyjny i można go zrobić w przerwie na obiad lub kawę.

The natural effect of a fresh, rejuvenated, rested face in less than an hour? Yes, thanks to one of the so-called lunch treatments. The Warsaw Klinika Strzałkowski is famous for its original methods of restoring natural beauty. One of them is botulinum toxin administered by the Strzałkowski method. The treatment is effective, minimally invasive and can be done during a lunch or coffee break.

więcej | more: ***klinikastrzalkowski.pl***

©POSPIESZNI.PL, PRACOWNIA IMAGO, M.P.

LOT info

SIATKA POŁĄCZEŃ
ROUTE NETWORK **76**

FLOTA
FLEET **78**

ROZRYWKA POKŁADOWA
IN-FLIGHT ENTERTAINMENT **86**

BAGAŻ
BAGGAGE **89**

Bądź naszym Gościem
Be our Guest

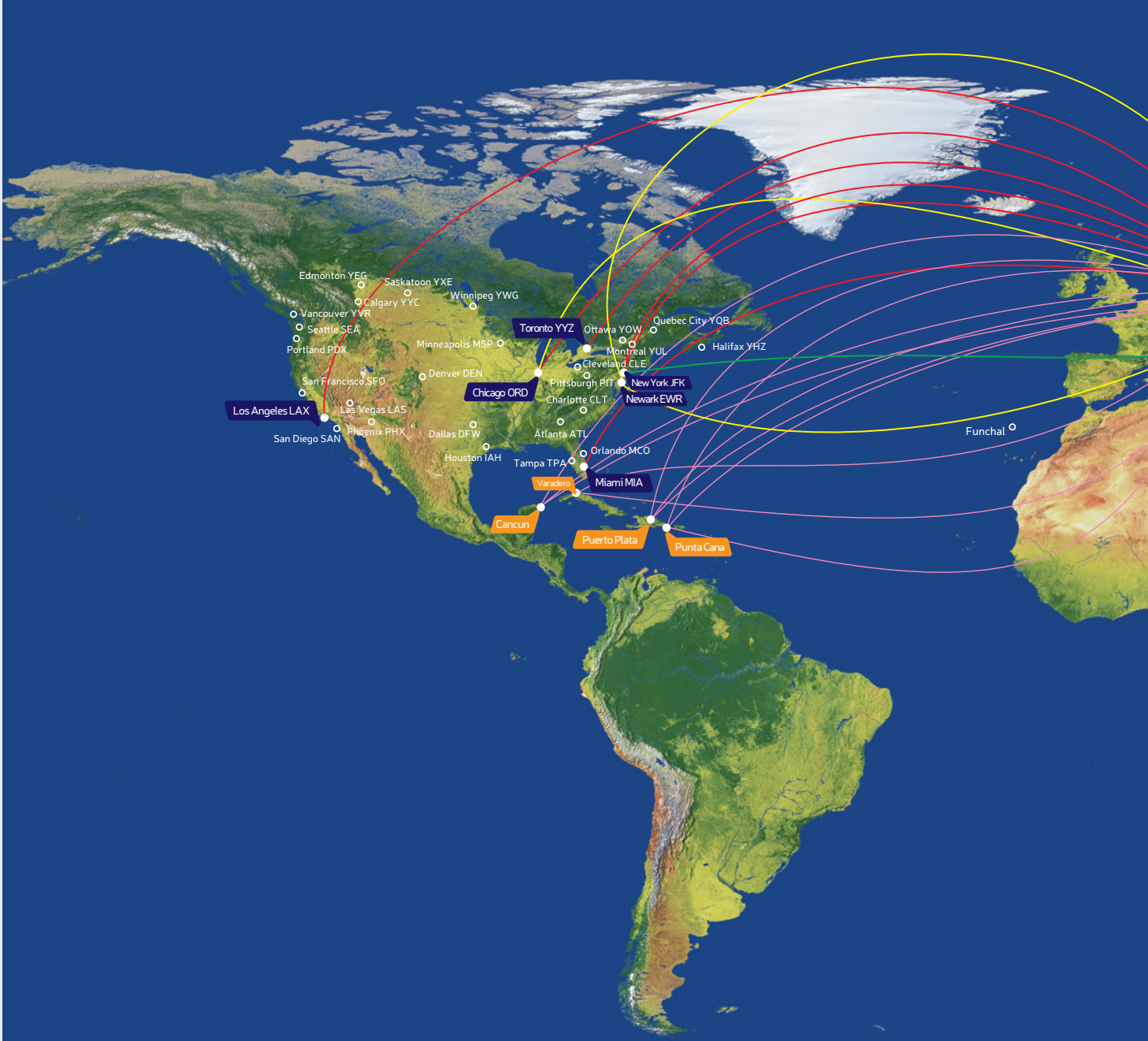

połączenia regularne LOT-u z portu przesiadkowego w Warszawie | LOT schedule services from LOT Warsaw Hub

połączenia regularne LOT-u z portu przesiadkowego w Budapeszcie | LOT schedule services from LOT Budapest Hub

regularne połączenia regionalne LOT-u | LOT regional schedule services

połączenia czarterowe LOTu | LOT charter services

połączenie code-share | code-share services

kierunki code-share | code-share destinations

Heraklion **kierunki wakacyjne |** Holiday Destinations

Split **kierunek regularny sezonowy |** regular seasonal destination

Stan na 10/02/2022 | Status as of 10FEB22

Tromso
WARSAW
Poznań
Rzeszow
Katowice
Krakow
Prague
BUDAPEST
Yekaterinburg
Kazan
Samara
Nur-Sultan
Irkuck
Rostov
Krasnodar
Tbilisi
Yerevan
Tel Aviv
Beirut
Amman
Cairo
Kuwait
Bahrain
Dubai DXB
Salalah
Delhi
Colombo
Male
Zanzibar
Tianjin TSN
Seoul ICN
Sapporo
Sendai
Tokyo NRT
Trondheim
Alesund
St. Petersburg
Tallinn
Stockholm ARN
Moscow SVO
Oslo OSL
Gothenburg
Riga
Edinburgh
Billund
Copenhagen
Dublin
Gdansk
Vilnius
Olsztyn
Minsk MSQ
Hamburg
Amsterdam
Szczecin
Bygdoszcz
London LCY
Berlin
WARSAW
Kyiv KBP
Dusseldorf
Lublin
London LHR
Poznan
Kyiv IEV
Kharkiv
Brussels
Wroclaw
Frankfurt
Zielona Gora
Katowice
Krakow
Stuttgart
Rzeszow
Luxembourg
Prague
Ostrava
Chisinau
Munich
Lviv
Strasbourg
Paris CDG
Zurich
Innsbruck
Vienna
Kosice
Klagenfurt
Graz
Odesa
Lyon
Geneva
Ljubljana
BUDAPEST
Milan MXP
Cluj-Napoca
Bucharest OTP
Venice
Zagreb
Sarajevo
Belgrade
Bourgas
Zadar
Nice
Split
Skopje
Sofia
Porto
Dubrovnik
Istanbul IST
Ankara
Madrid
Podgorica
Barcelona
Tirana
Lisbon
Corfu
Izmir
Adana
Samos
Antalya
Faro
Rhodes
Dalaman

SAMOLOTY DALEKODYSTANSOWE Long-haul aircraft

	Boeing 787-9 Dreamliner	Boeing 787-8 Dreamliner
Liczba | Number in fleet	7	8
Długość I Length	62,82 m	56,72 m
Rozpiętość I Wing span	60,17 m	60,17 m
V przelotowa I Cruising speed	875 km/h	875 km/h
Zasięg max I Range	13 350 km	12 650 km
Liczba miejsc BC/PEC/EC I Capacity	24/21/249	18/21/213

SAMOLOTY ŚREDNIO- I KRÓTKODYSTANSOWE Medium and short-haul aircraft

	Boeing 737 MAX 8	Boeing 737-800
Liczba | Number in fleet	5	6
Długość I Length	39,52 m	39,47 m
Rozpiętość I Wing span	35,92 m	35,78 m
V przelotowa I Cruising speed	839 km/h	834 km/h
Zasięg max I Range	5750 km	5435 km
Liczba miejsc I Capacity	186	186/168**

	Embraer 195	Embraer 190	Embraer 175	Embraer 170
Liczba | Number in fleet	15	4	12 ***	6
Długość I Length	38,65 m	36,24 m	31,68 m	29,90 m
Rozpiętość I Wing span	28,72 m	28,72 m	26,00 m	26,00 m
V przelotowa I Cruising speed	870 km/h	863 km/h	870 km/h	870 km/h
Zasięg max I Range	3990 km	3461 km	3300 km	3700 km
Liczba miejsc I Capacity	118/112**	106	82	76

	Bombardier DHC-8Q400
Liczba | Number in fleet	10
Długość I Length	32,83 m
Rozpiętość I Wing span	28,42 m
V przelotowa I Cruising speed	666 km/h
Zasięg max I Range	2500 km
Liczba miejsc I Capacity	78

** **w zależności od wersji** I **depending on the version
*** **w tym dwa do dyspozycji rządu** I *** including two aircraft at the government's disposal

BEZPIECZEŃSTWO NA POKŁADZIE SAMOLOTÓW LOT I Safety on board LOT aircraft

Podczas całego lotu obowiązkowe jest zakrywanie nosa i ust za pomocą maseczki (z wyjątkiem dzieci do lat 5 i osób o znacznym stopniu niepełnosprawności). Maseczki można zdjąć na czas posiłku | A protective mask covering nose and mouth is required during the entire journey (except for children under 5 and persons with severe disabilities). Masks can be removed during a meal

Podczas lotów powrotnych do Polski z zagranicy obowiązkowe jest wypełnienie Kart Lokalizacji Pasażera i Deklaracji Zdrowia | On return flights to Poland it is mandatory to fill in Passenger Locator Form and Health Declaration

Zakaz palenia (również papierosów elektronicznych) | No smoking (including e-cigarettes)

Nie pijemy alkoholu wniesionego na pokład lub kupionego w Duty Free | Do not drink alcohol brought on board or purchased in Duty Free

Podczas startu i lądowania laptop musi być wyłączony i umieszczony w kieszeni fotela lub na półce, a z telefonów komórkowych pasażerowie mogą korzystać wyłącznie w trybie samolotowym. Wizerunek członków załóg podlega ochronie prawnej. Uprzejmie prosimy o uszanowanie prywatności i niefotografowanie/niefilmowanie naszych pracowników, a także o nierozpowszechnianie wizerunku bez ich zgody. | During take-off and landing, laptops must be switched off and placed in the back seat pocket in front of you or on the shelf, and mobile phones can only be used in aeroplane mode. The image rights of cabin crew members are protected by law. Please respect their privacy and do not photograph/film our staff and do not disseminate their image without their permission.

TRANSAKCJE BEZGOTÓWKOWE NA POKŁADZIE I Non-cash transactions on board

Uprzejmie informujemy, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa bezgotówkowych transakcji płatniczych na pokładach swoich samolotów LOT zbiera i przechowuje niektóre z Państwa danych, np. imię i nazwisko, numer dokumentu tożsamości, adres zamieszkania i numer miejsca zajmowanego na pokładzie. W tym zakresie administratorem Państwa danych jest LOT*. W związku z powyższym przysługuje Państwu prawo wniesienia sprzeciwu, prawo dostępu do danych, prawo żądania ich sprostowania, ich usunięcia lub ograniczenia ich przetwarzania. W sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych można skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych pisemnie pod adresem LOT lub mailowo pod adresem e-mail: iod@lot.pl. Podawanie ww. danych osobowych podczas transakcji jest dobrowolne. Płatności gotówkowe dozwolone są wyłącznie w przypadku upgrade do wyższej klasy serwisowej na lotach dalekodystansowych. |
Please be advised that in order to ensure the security of payment transactions on board our aircraft, LOT is collecting and storing some of your personal data, e.g. your forename and surname, identity card number, residential address, and seat number. LOT* are the controller of the personal data provided above. You have a right to object, as well as right: to withdraw your consent, access to your personal data, to demand that your personal data is rectified or limited or to be forgotten.To discuss matters related to the protection of your personal data you can contact Data Protection Officer in writing, to the address of the registered office LOT or via e-mail: iod@lot.pl.

* **Polskie Linie Lotnicze LOT S.A., ul. Komitetu Obrony Robotników 43, 02-146 Warszawa** | LOT Polish Airlines, Komitetu Obrony Robotników St. 43, 02-146 Warsaw

POLISH AIRLINES LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

RESTRYKCJE SANITARNE OBOWIĄZUJĄCE NA TERENIE POLSKI
SANITARY RESTRICTIONS IN FORCE IN POLAND

Drodzy Pasażerowie,

Informujemy, że na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2021 r. poz. 861 z późn. zm.), przekroczenie granicy Rzeczypospolitej Polskiej wiąże się z szeregiem obostrzeń.

Prosimy o zapoznanie się ze szczegółami obowiązujących zasad przekraczania granicy na stronie Ministerstwa Spraw Zagranicznych w zakładce „Dla Podróżujących".

Zgodnie z wymogami służb zdrowia publicznego związanymi z zagrożeniem epidemicznym koronawirusem, każdy pasażer zobowiązany jest do wypełnienia Karty Lokalizacji Pasażera. Jeżeli nie wypełnili Państwo elektronicznej wersji Karty Lokalizacji Pasażera, prosimy o kontakt z Personelem Pokładowym, który udostępni Państwu papierową wersję formularza.

Na podstawie obowiązujących przepisów Karty Lokalizacji Pasażera zostaną przekazane służbom lotniskowym, a następnie właściwym organom odpowiedzialnym za zdrowie publiczne.

Dear Passengers,

We kindly inform you that on the basis of the Regulation of the Council of Ministers of 6 May 2021 on the establishment of certain restrictions, orders, and prohibitions in connection with the occurrence of an epidemic (As published in Dziennik Ustaw from 2021, Item 861 with amendments), crossing the border of the Republic of Poland is associated with a number of restrictions.

Please visit "Travel" section on the website of the Polish Ministry of Foreign Affairs and get familiar with current rules for crossing the Polish border.

According to the public health requirements related to the epidemic risk of coronavirus, all passengers are obliged to fill in Passenger Locator Forms. If you have not completed the electronic version of the Passenger Location Form, please contact our cabin crew who will provide you with its paper version.

On the basis of the applicable law, Passenger Locator Forms will be transferred to the airport operator and then to the locally competent authorities responsible for public health.

Przypominamy o obowiązku zakrywania ust i nosa maseczką ochronną, jak również o zakazie gromadzenia się w okolicach toalet, bufetów i w przejściu podczas całego lotu.
We would like to remind you to cover your nose and mouth with a protective mask and not to gather near lavatories, galleys or in the aisle during the entire flight.

W przypadku wystąpienia nagłego spadku ciśnienia w kabinie, maski ochronne należy zdjąć przed założeniem masek tlenowych, które wypadną automatycznie z paneli nad głowami.
In the event of a sudden drop in cabin pressure, the protective masks must be removed before wearing oxygen masks that fall automatically from the panels above your head.

Przypominamy o konieczności zachowania odpowiedniego dystansu fizycznego, również podczas opuszczania samolotu. Po wylądowaniu i wyłączeniu sygnalizacji „zapiąć pasy" prosimy o sprawne kierowanie się do drzwi zgodnie z kolejnością zajmowanych miejsc w samolocie - zaczynając od rzędów znajdujących się najbliżej wyjścia.
We would like to remind you to keep a sufficient physical distance when leaving the aircraft. After landing when the "fasten seat belt" sign is off, please proceed smoothly to the door in the order of occupancy of the seats in the aircraft - starting from rows nearest to the exit.

Nakazu zasłaniania nosa i ust nie stosuje się w przypadku:
1) Dziecka do ukończenia 5. roku życia;
2) Osoby, która nie może zakrywać ust lub nosa z powodu:
   a) całościowych zaburzeń rozwoju, zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej w stopniu umiarkowanym, znacznym albo głębokim,
   b) trudności w samodzielnym zakryciu lub odkryciu ust lub nosa,
   c) zaawansowanych schorzeń neurologicznych, układu oddechowego lub krążenia, przebiegających z niewydolnością oddechową lub krążenia potwierdzonych pisemnie przez lekarza.

The obligation to cover one's nose and mouth does not apply to:
1) Children under the age of 5;
2) Persons, who cannot cover their nose and mouth due to:
   a) pervasive developmental disorders, mental disorders, moderate, severe or profound intellectual disability,
   b) difficulties in covering or uncovering the mouth or nose independently,
   c) advanced neurological, respiratory or cardiovascular disorders with respiratory or circulatory failure confirmed in writing by a physician.

Zeskanuj kod QR i dowiedz się więcej.
Scan the QR code and find out more information.

www.gov.pl/web/dyplomacja

LOT DLA FIRM

Idealne rozwiązanie dla Twojej Firmy!

LOT Dla Firm to program lojalnościowy, który pozwoli Twojej firmie zmniejszyć koszty podróży służbowych. Zbieraj Punkty podczas podróży służbowych i wymieniaj na nagrody takie jak:

- bilety lotnicze
- hotele
- wstęp do LOT Business Lounge Polonez lub Mazurek
- usługi podwyższające standard podróży.

Z LOT Dla Firm:

- otrzymujesz 1000 powitalnych Punktów Premiowych
- zbierasz Punkty za każdy przelot LOT-em oraz za pobyty w hotelach
- zmniejszasz koszty podróży służbowych

To nie wszystko!

Zbieraj punkty za przeloty pracowników firmy na jednym koncie, a mile na prywatnych kontach w programie Miles & More. Dodatkowo masz możliwość naliczenia Punktów za odbyte podróże z LOT do 6 miesięcy przed rejestracją!

Nie czekaj dłużej!
Zarejestruj się na **lotdlafirm.com**

The perfect solution for your business!

LOT Dla Firm is a loyalty programme designed to reduce business travel expenses in your company.
You can earn Points on every business trip with LOT and spend your points on awards:

- flight tickets
- hotel stays
- access to LOT Business Lounge Polonez and Mazurek
- services that enhance your travel experience.

With LOT Dla Firm you can:

- earn 1000 Welcome Premium Points
- earn Points for each flight operated by LOT and hotel stays
- reduce business travel expenses

But there's even more!

You and your employees can earn Points on one LOT Dla Firm account and additionally miles on personal Miles & More accounts. You can also register Points on LOT flights flown 6 months before registration.

What are you waiting for?
Register on **lotdlafirm.com**

POLISH AIRLINES LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

LOT Warsaw **Transfer Guide**

Zapoznaj się z informacjami jak sprawnie przesiąść się na Twój kolejny rejs LOT na Lotnisku Chopina w Warszawie |
Please read the following information carefully It will help you during your transfer to LOT flights at Warsaw Chopin Airport

Przygotuj paszport i kartę pokładową | Please prepare your passport and boarding pass

Przesiadka między krajami w strefie Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Schengen country to another Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please proceed directly to the gate for your next flight

KROK 1 STEP 1 | KROK 2 STEP 2 | KROK 3 STEP 3

Przesiadka z kraju w strefie Schengen do kraju ze strefy Non-Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli paszportowej z przygotowanymi dokumentami
3. Przejdź jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Schengen country to Non-Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please prepare your documents and proceed to the passport control
3. Please proceed directly to the gate for your next flight

KROK 1 STEP 1 | KROK 2 STEP 2 | KROK 3 STEP 3 | KROK 4 STEP 4

Przesiadka z kraju ze strefy Non-Schengen do kraju w strefie Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli paszportowej z przygotowanymi dokumentami
3. Następnie podejdź do kontroli bezpieczeństwa
4. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Non-Schengen country to Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please prepare your documents and proceed to the passport control
3. Next proceed to the security check
4. Please proceed directly to the gate for your next flight

KROK 1 STEP 1 | KROK 2 STEP 2 | KROK 3 STEP 3 | KROK 4 STEP 4 | KROK 5 STEP 5

Przesiadka między krajami w strefie Non-Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli bezpieczeństwa
3. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Non-Schengen country to another Non-Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or air bridge
2. Please proceed to the security check
3. Please proceed directly to the gate for your next flight

KROK 1 STEP 1 | KROK 2 STEP 2 | KROK 3 STEP 3 | KROK 4 STEP 4

Wejście do samolotu zamykamy na 15 minut przed odlotem! |
Gate closes **15 minutes** before departure!

W przypadku każdej przesiadki w ramach połączeń LOT, nie odbieraj swojego bagażu |
Do not collect your luggage if you continue your journey with LOT

Mapa Lotniska Chopina | Map of Chopin Airport
Poziom odlotów | Departures Area

LEGENDA: MAP KEY

Kontrola paszportowa | Passport control

Kontrola bezpieczeństwa | Security check

Wejście do terminala po przyjeździe autobusem z samolotu | Entrance when arriving to the terminal by bus

LOT Business Lounge "Polonez" (poziom 1 | level 1)

LOT Business Lounge "Mazurek" (poziom -1 | level -1)

Dodatkowa kontrola bezpieczeństwa w rejsach do USA | Additional security check for US flights

Obowiązkowy punkt weryfikacji | Mandatory interview point

LTC LOT Transfer Center

Strefa Non-Schengen | Non-Schengen Zone

Armenia | Belarus | Bulgaria | Canada | China | Croatia | Cyprus | Georgia | India | Israel | Japan | Kazakhstan | Macedonia | Moldova | Montenegro | Romania | Russia | Serbia | Singapore | South Korea | Sri Lanka | Turkey | Ukraine | United Kingdom | United States | Ireland

03N - 26N
Numery gate Non-Schengen | Non-Schengen Gate no.

Strefa Schengen | Schengen Zone

Austria | Belgium | Czech Republic | Denmark | Estonia | Finland | France | Germany | Greece | Hungary | Iceland | Italy | Latvia | Lithuania | Luxembourg | Malta | The Netherlands | Norway | Poland | Portugal | Slovakia | Slovenia | Spain | Sweden | Switzerland

01-08 23-45
Numery gate Schengen | Schengen Gate no.

Transfer do USA | Transfer to USA

Przylot ze strefy Schengen
Udaj się do kontroli paszportowej i dalej niezwłocznie do miejsca oznaczonego na mapie symbolem flagi!
Schengen Area arrival
Proceed to passport control and then to interview point marked with the flag as soon as possible!

Przylot ze strefy Non-Schengen
Udaj się do kontroli bezpieczeństwa i dalej niezwłocznie do miejsca oznaczonego na mapie symbolem flagi!
Non-Schengen Area arrival
Proceed to security check and then to interview point marked with the flag as soon as possible!

Obowiązkowy punkt weryfikacji
Miejsce wywiadu, do którego muszą udać się wszyscy pasażerowie lecący do Stanów Zjednoczonych!
Manadatory interview point
This point is obligatory for all passengers travelling to the United States!

Po rozmowie możesz być skierowany:
After interview you can be proceeded:

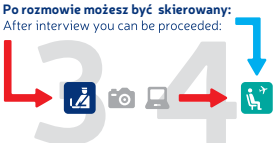

Do dodatkowej kontroli bezpieczeństwa oznaczonej na mapie symbolem powyżej. Udaj się tam jak najszybciej!
To additional security check marked on the map as above.
Proceed there as soon as possible!

Brak wykonania obowiązkowej weryfikacji (wywiadu) oraz dodatkowej kontroli bezpieczeństwa w rejsach do USA skutkuje odmową przyjęcia na pokład samolotu! |
If you skip mandatory interview or additional security check you will be denied to board your flight!

POLISH AIRLINES
LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

NAPOJE
soft drinks

PRZEKĄSKI
snacks

Sok jabłkowy / Apple juice 300 ml

Sok pomarańczowy / Orange juice 300 ml

Sok pomidorowy / Tomato juice 300 ml

10 PLN

Herbata mrożona Lipton Ice Tea brzoskwiniowa / peach 330 ml

Tonic Schweppes 330 ml

10 PLN

Pepsi 330 ml

Pepsi Max 330 ml

10 PLN

Red Bull 250 ml

12 PLN

Kabanos Tarczyński Exclusive GO! Drobiowy / Poultry sausage sticks 50 g

Kabanos Tarczyński Exclusive GO! Wieprzowy / Pork sausage sticks 50 g

8 PLN

Pringles Original / Paprika 40 g

10 PLN

Mieszanka studencka / Nut Mix with raisins 100 g

10 PLN

M&M's 90 g

10 PLN

Baton naturalny Dobra Kaloria / Natural bar 35 g

6 PLN

Snickers 75 g

6 PLN

Zupka azjatycka / Asian soup 62g

12 PLN

Ceny towarów są podane w złotych polskich (PLN). Płatność może być realizowana za pomocą kart płatniczych. Maksymalna wartość jednorazowych zakupów dla kart VISA, Mastercard, Diners Club, JCB, American Express jest limitowana do 4000 PLN. W przypadku płatności kartą załoga może poprosić o okazanie paszportu lub innego dokumentu.

Prices are quoted in Polish zloty (PLN). We gladly accept credit and debit cards. The maximum value of one-off purchases for VISA, Mastercard, Diners Club, JCB, and American Express is limited to 4000 PLN. For payments made by credit/debit card, you may be asked to present your passport or similar form of ID.

Dokładamy wszelkich starań, aby zapewnić pełen asortyment produktów. Przepraszamy za ewentualne ograniczenia w wyborze pozycji z menu. We do our best to provide full selection, however please accept our sincere apologies if some items are not available during this flight.

Alkohol jest sprzedawany pasażerom powyżej 18. roku zycia. Spożywanie własnego alkoholu jest zabronione. We offer alcoholic beverages for passengers above 18 years old only. Consumpon of your own alcohol on board is not permited.

PLL LOT S.A. zastrzegają sobie możliwość zmiany cen bez wcześniejszego uprzedzenia. Z góry przepraszamy za utrudnienia. All informaon is valid at the me of the publicaon. However, we reserve the right to make price alterations without prior notice. In case of such situaon please accept our sincere apologies.

Jeżeli chcą Państwo otrzymać fakturę za zakupy dokonane na pokładach naszych samolotow (Upgrade, Duty Free, Sky Bar), prosimy o przesłanie danych do faktury wraz ze skanem potwierdzenia zakupu z terminala na adres mailowy: callcenter.faktury@lot.pl. If you wish to receive an invoice for your purchase made on board (Upgrade, Duty Free, SkyBar), please send your invoicing details along with a scan of proof of purchase to the following email: callcenter.faktury@lot.pl.

Sky Bar

ALKOHOLE
spirits

◔ ◕ Ⓒ

ZESTAWY
sets

◔ Ⓒ

DANIA GORĄCE
hot meals

Ⓒ

Żubrówka biała / White vodka 50 ml

Żubrówka z trawą / Bison Grass vodka 50 ml

12 PLN

Famous Grouse Scotch whisky 50 ml

Bushmills Black Bush Irish whiskey 50 ml

18 PLN

Gin The London No. 1 50 ml

18 PLN

Prosecco extra dry 200 ml

20 PLN

Wino czerwone / Red wine 187 ml

Wino białe / White wine 187 ml

Wino różowe / Rose wine 187 ml

18 PLN

Piwo Heineken / Beer 330 ml

Piwo Heineken 0% / Beer 330 ml

12 PLN

Kupując zestaw oszczędzasz
Buy more pay less

17 PLN ~~22 PLN~~

Piwo Heineken / Beer 330 ml

Pringles 40 g

17 PLN ~~22 PLN~~

Wódka / Vodka 50 ml

Sok Tymbark / Juice 300 ml

22 PLN ~~28 PLN~~

Gin The London No. 1 50 g

Tonic Schweppes 330 g

Dania gorące
Hot meals

25 PLN

Danie wegetariańskie z makaronem / Vegetarian pasta 280 g

25 PLN

Kurczak paprykowo-pomidorowy z makaronem / Pepper and tomato chicken pasta 280 g

25 PLN

Kurczak w sosie curry z ryżem / Chicken curry with rice 300 g

Na wybranych rejsach oferta Sky Bar może być ograniczona lub niedostępna.
Sky Bar offer is limited or not available on selected flights.

◔ **Rejsy krótkodystansowe** Short-haul flights

◕ **Rejsy długodystansowe** Long-haul flights

Ⓒ **Rejsy czarterowe** Charter flights

POLISH AIRLINES
LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

POSIŁKI TAKŻE DLA WEGAN | ALSO FOR VEGANS

Ciesz się pysznym posiłkiem na pokładzie!

W naszej ofercie Sky Bar znajdziesz gotowe dania dopasowane do Twoich preferencji.
Wybierz spośród dań mięsnych oraz wegańskich.

Niech ten rejs upłynie Ci miło i smakowicie.

Enjoy a delicious meal on board!

In LOT Sky Bar menu you will find ready-made dishes tailored to your preferences.
Choose from meat and vegan dishes.

We wish you a good and tasty flight.

POLISH AIRLINES LOT A STAR ALLIANCE MEMBER Sky Bar

JOYFOOD®

Posiłki dostępne są do wyczerpania zapasów.
Meals are available while stocks last.

SHOP&MORE

POLSKIE LINIE LOTNICZE
LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

LECIMY NA ZAKUPY

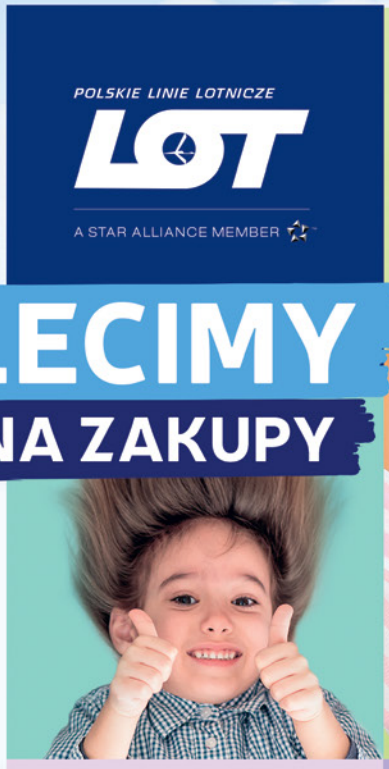

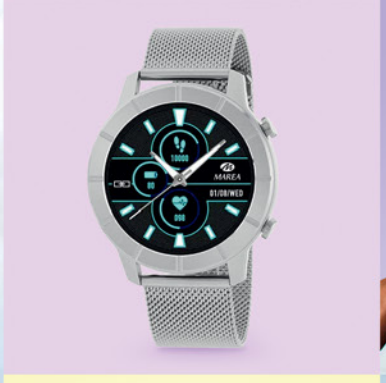

ZAMÓW lub **ODBIERZ** lub

ZRÓB ZAKUPY
NA POKŁADZIE, W DOMU, GDZIEKOLWIEK CHCESZ.

SHOPandMORE.lot.com

Oferta może być limitowana lub niedostępna lub na wybranych rejsach. Sprawdź szczegóły na **shopandmore.lot.com**.

FILMY
MOVIES

TV
TV

DLA DZIECI
FOR KIDS

AUDIO
AUDIO

GRY
GAMES

O NAS
ABOUT US

E-READER
E-READER

W marcu w ramach naszej oferty rozrywki pokładowej w rejsach dalekiego zasięgu oferujemy Państwu ponad 100 filmów, albumy muzyczne, podcasty, programy rozrywkowe, popularne seriale oraz gry. Ponadto, w systemie rozrywki pokładowej znajdą Państwo zakładkę „O nas", która zawiera historię Polskich Linii Lotniczych LOT. Na następnej stronie przedstawiamy wybrane nowości filmowe i serialowe. Pełny repertuar dostępny jest na naszym portalu rozrywki pokładowej, dlatego zachęcamy Państwa do zeskanowania poniższego kodu QR*.

In March, on our long-haul flights, we would like to offer you over 100 movies and TV series as well as a selection of entertaining shows, music albums, podcasts, and games. Furthermore, please take a look at the "About us" section which contains the history of LOT Polish Airlines. On the next page you can find new movies and TV series. The full repertoire is available on our in-flight entertainment portal, therefore we encourage you to scan the QR code below*.

Gry dostępne na pokładach samolotów B787-8:
Games available onboard B787-8 aircraft:

In-Flight Tetris®
Solitaire
Bejeweled® 2
Disney Mickey's House Party
Battleship®
In-Flight PAC-MAN®
Disney's Winnie the Pooh
Asteroids™
Bubbha's Peanut Frenzy
Berlitz® Word Traveler™
Leaf

Gry dostępne na pokładach samolotów B787-9:
Games available onboard B787-9 aircraft:

Solitaire Classic
Angry Birds World Tour
Puzzle: Travel Showcase
Bejeweled® 2
Casino
Battleship®
Lian Lian Kan
Monsters University: Hide and Sneak
In-Flight Tetris®
Golf Open
Escape Ninja
Geotrivia

Zachęcamy do odwiedzenia naszego portalu rozrywki pokładowej, na którym mogą Państwo sprawdzić pełny repertuar audio-wideo:
We encourage you to visit our in-flight entertainment portal where you can find our full audio-video lineup:

Wybrane nowości w marcu | Selected new movies and tv shows in March

HITY KINOWE BLOCKBUSTERS

IMDb 8,1/ 10

Dune
Diuna

IMDb 5,7/ 10

Cry Macho

IMDb 6.3 / 10

Malignant
Wcielenie

IMDb 7,2 / 10

Free Guy

IMDb 7,5/ 10

Shang-Chi and the Legend of the Ten Rings
Shang-Chi i legenda dziesięciu pierścieni

IMDb 7,2 / 10

The Suicide Squad
Legion Samobójców: The Suicide Squad

IMDb 7,4 / 10

Tenet

IMDb 8,1 / 10

Soul
Co w duszy gra

KINO ŚWIATOWE WORLD CINEMA

IMDb 7,4/ 10

Powrót do tamtych dni

IMDb 7,6/ 10

Tanhaji: The Unsung Warrior

IMDb 7,7/ 10

My Lovely Angel

IMDb 6,8 / 10

Inadequate People 2

SERIALE TV SERIES

IMDb 7,4/ 10

The Undoing
Od nowa

IMDb 8,8 / 10

Przyjaciele
Friends

IMDb 9,2 / 10

The Sopranos
Rodzina Soprano

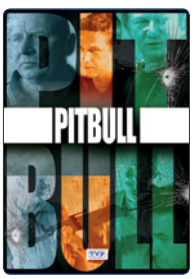

IMDb 7,0 / 10

Pitbull

DLA DZIECI FOR KIDS

IMDb 7,5 / 10

Luca

IMDb 7,0 / 10

Bolek i Lolek

IMDb 8,2 / 10

The Amazing World of Gumball
Niesamowity świat Gumballa

IMDb 7,4 / 10

Onward
Naprzód

oceny IMDb | IMDb rating: 15.02.2022

Jedna karta, wiele przywilejów
One card, many benefits

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

Dzięki karcie Miles & More możesz gromadzić i wykorzystywać mile zarówno podczas podróży, jak i na co dzień. Spójrz na atrakcyjne oferty, które daje największy w Europie program dla często podróżujących pasażerów.

With Miles & More card you can earn and spend miles both while travelling and on everyday purchases. Take a look at the attractive benefits offered by the biggest Europe's programme for frequent flyers.

Szybka i bezpłatna rejestracja
Skorzystaj z aplikacji mobilnej Miles & More i zgromadź dodatkowe 500 mil lub wejdź na stronę **www.miles-and-more.pl.**

Fast and free registration
Download Miles & More app and take advantage of 500 award miles or visit **www.miles-and-more.pl.**

Zarejestruj się już teraz
miles-and-more.com/pl/rejestracja

Register now
miles-and-more.com/en/registration

Po zarejestrowaniu można naliczyć wstecznie mile za przeloty oraz usługi partnerów z ostatnich sześciu miesięcy.

Gromadź mile nie tylko za podróże samolotem w ponad 30 liniach lotniczych, ale również korzystając z karty kredytowej, ubezpieczenia podróży, podczas zakupów oraz u 300 innych partnerów nielotniczych na całym świecie.

Wykorzystaj mile premiowe na przelot, podwyższenie klasy podróży oraz inne usługi między innymi pobyt w hotelu czy wypożyczenie samochodu.

By the way: after registration, miles for your flight or other partners services can be credited to you retrospectively within 6 months.

Earn miles not only when you are traveling with more than 30 airlines, but also take advantage of credit cards, travel insurance, shopping and with 300 other non-airline partners all over the world.

Spend award miles on flight awards, upgrade awards or other services such as stay in the hotel or car rental.

Wyjątkowe promocje
Skorzystaj z promocji milowych LOT-u, dzięki którym Twoja podróż stanie się jeszcze bardziej atrakcyjna.

NajMILszy poniedziałek - co dwa tygodnie masz możliwość wykorzystać mile na bilety - nagrody w klasie ekonomicznej już od 7 000 mil.
Okazje milowe - co miesiąc nowe fascynujące kierunki podróży w atrakcyjnych cenach, dostępne już od 15 000 mil.

Special offers
Take advantage of LOT mileage promotion and make your flight even more attractive.

Monday sMILEs - every two weeks you can redeem your miles for award ticket in Economy class from just 7,000 miles

Mileage bargains - every month award tickets are available just from 15,000 miles round trip in economy class.

aelia DUTYFREE
APART Z MIŁOŚCI DO PIĘKNA
Diners Club INTERNATIONAL
PAYBACK
UNIQA

BAGAŻ REJESTROWANY PRZEWOŻONY W LUKU BAGAŻOWYM
Checked baggage allowances

LOT BUSINESS CLASS
na długie dystanse | on long haul flights

32 kg max + 32 kg max + 32 kg max

LOT BUSINESS CLASS
na krótkie dystanse | on short haul flights

32 kg max + 32 kg max

LOT PREMIUM ECONOMY
na długie dystanse | on long haul flights

23 kg max + 23 kg max

LOT PREMIUM ECONOMY
na krótkie dystanse | on short haul flights

23 kg max + 23 kg max

LOT ECONOMY CLASS
na krótkie i długie dystanse
| on short and long haul flights

23 kg max

Suma trzech wymiarów bagażu rejestrowanego nie powinna przekraczać 158 cm. | The sum of the three dimensions should not exceed 158 cm.

BAGAŻ DLA DZIECI DO LAT DWÓCH | Luggage allowances for children up to 2 years of age

wózek składany | folding buggy **LUB** | or **fotelik samochodowy** | car seat + 23 kg max **o maksymalnym wymiarze do 158 cm** | maximum dimensions of up to 158 cm

BAGAŻ PODRĘCZNY | Carry-on baggage

BAGAŻ PODRĘCZNY PRZEWOŻONY NA POKŁADZIE
Carry-on luggage allowances

LOT BUSINESS CLASS
na krótkie i długie dystanse | on short and long haul flights

9 kg max + 9 kg = 18 kg

LOT PREMIUM ECONOMY
na długie dystanse | on long haul flights

8 kg max + 4 kg = 12 kg

(max waga jednej sztuki: 8kg | max unit weight: 8kg)

LOT PREMIUM ECONOMY
na krótkie dystanse | on short haul flights

8 kg max

LOT ECONOMY CLASS
na krótkie i długie dystanse | on short and long haul flights

8 kg max

Suma trzech wymiarów bagażu podręcznego (długości, szerokości i wysokości) nie może przekraczać 118 cm | The sum of three dimensions of carry-on baggage (length, width and height) should not exceed 118 cm

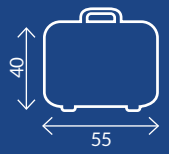

Dodatkowo do kabiny można zabrać albo torbę z latopem, albo torebkę damską o maksymalnych wymiarach 40 x 30 x 8 cm oraz o maksymalnej wadze 2 kg. Ze względów bezpieczeństwa cały bagaż kabinowy musi zmieścić się w szafkach nad głowami lub pod fotelem przed pasażerem. Wszystkie bagaże przekraczające dozwolone wymiary będą musiały być przepakowane lub zostaną nadane jako bagaż rejestrowany i będzie pobrana opłata według cennika.

In addition, one of the following items (max. 40 cm x 30 cm x 8 cm; max. 2 kg) may be taken on board free of charge: a laptop case or a women's handbag. For safety reasons, all carry-on baggage must fit in the overhead shelf on board or under the seat in front of you. All baggage exceeding the permitted size, will have to be repackaged or will be checked in subject to the relevant fee specified in the price list.

ZWIERZĘTA NA POKŁADZIE
Animals on board

Ze względów bezpieczeństwa podróżujące na pokładzie samolotu zwierzęta muszą pozostać w trakcie całej podróży w przeznaczonej do tego celu torbie lub klatce.| For safety reasons, animals travelling on board the aircraft must remain in a dedicated bag or cage during the entire trip.

PŁYNY W BAGAŻU PODRĘCZNYM
Liquids in your carry-on baggage

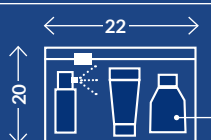

Szczegółowe informacje na temat wymienionych ograniczeń na stronie www.lot.com. | Detailed Information regarding the abovementioned limitations is available at www.lot.com

Informacje zamieszczone w magazynie są aktualne na dzień oddania magazynu do druku.
Aktualna oferta i wysokość opłat za przewóz dodatkowego bagażu dostępne są w biurach sprzedaży, Call Center bądź na stronie internetowej lot.com
Na niektórych połączeniach obsługiwanych małymi samolotami mogą obowiązywać dodatkowe restrykcje odnośnie wielkości bagażu podręcznego.
Torba-kosz do przewozu niemowląt lub fotelik samochodowy mogą być zabierane na pokład w miarę wolnego miejsca.
Z rynku polskiego obowiązuje dodatkowa opłata serwisowa.

The information published in the magazine is valid as at the date the magazine goes to print and it does not constitute a commercial offer within the meaning of the Civil Code. In order to confirm the validity of this information please consult LOT Polish Airlines sales assistants at sales offices, contact the Call Centre or visit the website: lot.com.
Additional carry-on baggage restrictions may apply to some flights operated by small aircraft.
A baby basket or a car seat can be taken on board, if space is available.
An extra charge applies to outbound flights from Poland.

RZESZOWSKIE PIWNICE
interaktywna instytucja kultury

RZESZOWSKIE PIWNICE ZAPRASZAJĄ NA INTERAKTYWNĄ PRZYGODĘ!

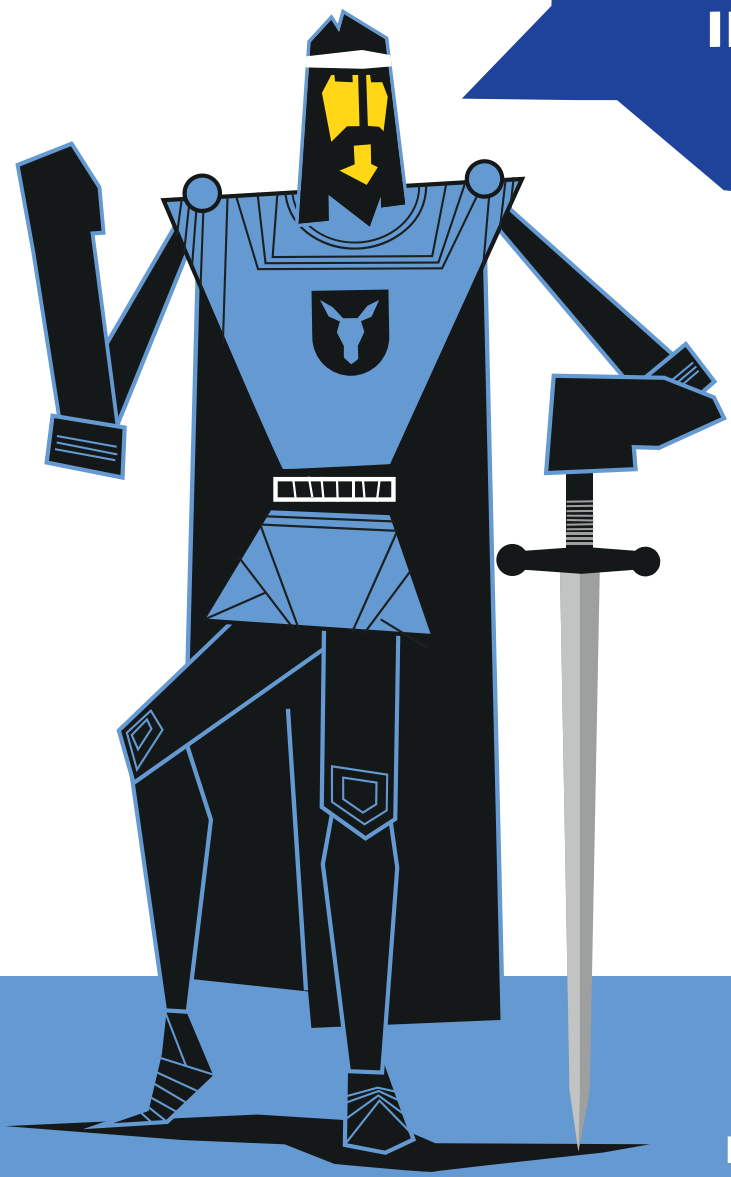

rzeszowskiepiwnice.pl

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską, ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

WARMIA MAZURY®

genialne miejsce do życia!

#genWarmiiMazur

www.mazury.travel

1. Lubuskie Centrum Winiarstwa w Zaborze.
2. Winobranie na Winnicy Samorządowej.
3. Winnica Kinga w Starej Wsi koło Nowej Soli.
4. Lubuski Festiwal Otwartych Piwnic i Winnic.
5. Owoce na winnicy.

IDŹ PO ŚLADACH GRONA

W podróż przez Lubuskie wpisana jest obietnica prawdziwych emocji, niecodziennych przygód, energii, ale i błogiego odpoczynku i cudownego „nicnierobienia" w scenerii romantycznych pejzaży pól, sadów i ogrodów. Najlepiej w chłodnym cieniu winnicy lub ze smakiem kropli miodu na ustach. Słynące z winnic województwo lubuskie ma – docenione już przed wiekami – doskonałe warunki glebowe pod uprawę winorośli, które dla prawidłowego wzrostu potrzebują żyznego podłoża o odczynie obojętnym. Bliskość rzek zapewnia niezbędne nawodnienie. Specyfiką regionu jest podbudowa gliniasta gleb piaszczystych. Na podłożu tym dobrze rosną krzewy winorośli. W Polsce pogoda nie jest przez cały rok tak łagodna, jak w niektórych regionach Włoch czy Francji. Jednak odpowiednie ukształtowanie terenu– pagórkowato pofałdowany teren okolic Zielonej Góry i Gorzowa, gdzie mieści się większość winnic – zapewnia dobre nasłonecznienie stoków, co przyczynia się do udanych zbiorów.

Najważniejsze wydarzenia winiarskie 2022

28.04 - 03.05
II Lubuski Festiwal Otwartych Piwnic i Winnic

24.09
Lubuskie Winobranie na Winnicy

11.11
Święto Lubuskiego Młodego Wina

www.centrumwiniarstwa.pl

Z Lubuskiego w świat
Port Lotniczy Zielona Góra

Zielona Góra → Warszawa
Warszawa → Zielona Góra

Zielona Góra → Lwów
Lwów → Zielona Góra

www.airport.lubuskie.pl

Lubuskie
Warte zachodu

@atrakcjelubuskie @lubuskiepl lubuskie.pl

1. Stara Winna Góra Vineyard in Górzykowo.
2. Grape harvest at the Vineyard.
3. Vineyard in Mierzęcin.
4. Festival of Open Cellars and Vineyards.
5. Lubusz vineyard.

FOLLOW THE TRAIL OF GRAPEVINES

Travelling across Lubuskie denotes a promise of true emotions, unusual adventures, energy as well as blissful idleness and relaxation amidst romantic fields, orchards and gardens accompanied with cool shadow of a vineyard and a taste of a drop of honey on one's mouth. Recognized as a region full of vineyards, Lubuskie features, known across centuries, excellent soil conditions perfect for wine growing; grapevine needs fertile ground having a neutral reaction for proper growth. Vicinity of rivers provides indispensable irrigation to local grounds making them slightly wet, not boggy. The region can be distinguished by clay substructure of sandy soils. This is a good base for growing grapevines which take water from layers of clay under the sand thanks to a system of deep routes. Weather conditions prevailing in Poland are not so mild as compared to Italy or France. Nevertheless, proper lie of the land, i.e. hilly landscape of Zielona Góra and Gorzów where the vast majority of vineyards is situated, provides excellent sun exposure resulting in rich harvest time.

The most important wine events in 2022

28.04 - 03.05
Festival of Open Cellars and Vineyards

24.09
Grape harvest at the Vineyard

11.11
Young Wine Festival

www.centrumwiniarstwa.pl

Regional Airport Global Opportunities

Zielona Góra → Warsaw
Warsaw → Zielona Góra

Zielona Góra → Lviv
Lviv → Zielona Góra

www.airport.lubuskie.pl

Lubuskie
Worth your while

@atrakcjelubuskie
@lubuskiepl
lubuskie.pl

KRAKÓW AIRPORT
im. Jana Pawła II

POLSKIE LINIE LOTNICZE
LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

WAW - KRK - WAW

Kraków

7 dni w tygodniu

#PROSTOzKRAKOWA

VISIT HUNGARY
AT ANY TIME OF YEAR
AND DISCOVER
ONE OF EUROPE'S
HIDDEN TREASURES.
visithungary.com
HUNGARY

PAYBACK

Tu się nagradza

Witaj w klasie PAYBACK!

Najlepsze oferty czekają w aplikacji PAYBACK.
Zdobywaj punkty, odbieraj nagrody oraz dodatkowe mile Miles & More!

Sprawdź szczegóły na PAYBACK.pl/aplikacja

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

2 days
5 stages

400
speakers

18 thematic
tracks

55+ agenda
hours

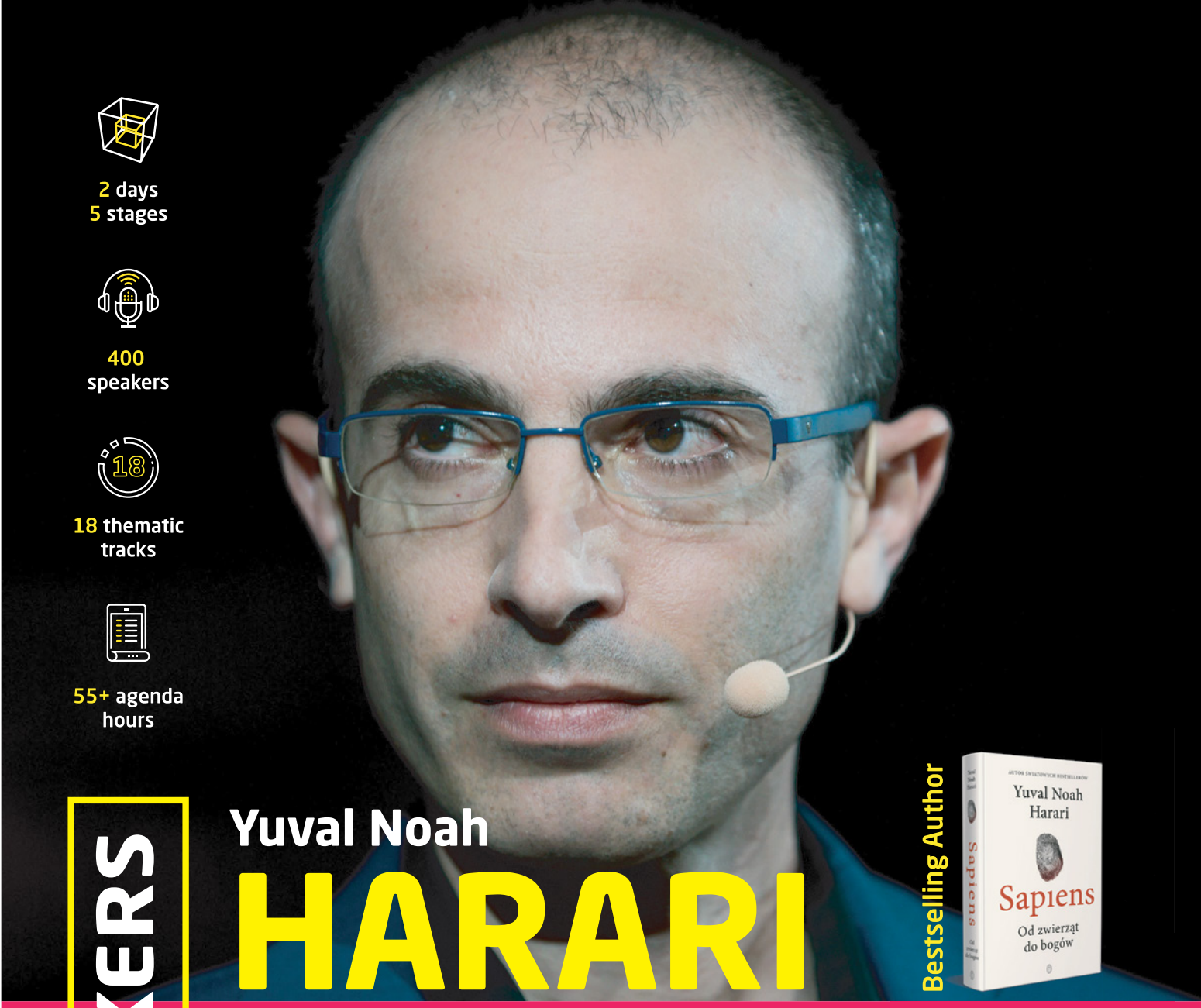

TOP SPEAKERS

Yuval Noah
HARARI

Bestselling Author

Anna
Lewandowska

Filip
Springer

Erin
Meyer

Marcin
Piątkowski

Stefan
Batory

impact'22

11-12 MAY 2022 / POZNAŃ

Buy a ticket

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

SERDECZNIE ZAPRASZAMY DO SALONÓW I NA APART.PL!
WSZYSCY UCZESTNICY PROGRAMU MILES & MORE
ZA KAŻDE 5 ZŁ WYDANE W APART OTRZYMAJĄ
1 MILĘ W PROGRAMIE MILES & MORE.

NOWY NUMER
W SPRZEDAŻY!

SZUKAJ W NALEPSZYCH PUNKTACH
SPRZEDAŻY PRASY I NA KULTOWY.PL

GRANDHOTEL TIFFI

Luksusowy, pięciogwiazdkowy GrandHotel Tiffi położony jest w samym sercu Iławy, nad Jeziorakiem, najdłuższym jeziorem w Polsce. Kucharze z Włoch i Tajlandii gwarantują niezapomniane wrażenia kulinarne i oryginalne potrawy, a prawdziwą perłą tego miejsca jest Tiffi Spa Dharma z terapeutkami z Tybetu, Indii i Bali, paletą zabiegów orientalnych i ajurwedyjskich. Trzypoziomowa strefa dla dzieci Tiffi Landia zapewni rozrywkę dla najmłodszych pod opieką zespołu animatorek. 1200m^2 strefy eventowo – konferencyjnej gwarantuje doskonałą obsługę konferencji i bankietów. Dojazd do Iławy ułatwia nowoczesny pociąg pendolino (1h40min z Warszawy, 55min z Gdańska).

Serdecznie zapraszamy.

ul. Dąbrowskiego 9 | 14-200 Iława | Poland | tel.: +48 89 651 97 97 | recepcja-ght@tiffi.com | www.grandhotel.tiffi.com
ul. Żeglarska 7 | 10-160 Olsztyn | Poland | tel.: +48 89 555 20 01 | recepcja-tbh@tiffi.com | www.tiffiboutiquehotel.com